

Dirnad Economi Cymru

Adroddiad chwarterol

Tachwedd 2022

Crynodeb gweithredol	3
1. Cyflwyniad	5
2. Rhagolygon economaidd byd-eang, y DU a rhanbarthol	6
3. Darlun BBaCh yn y DU a Chymru	14
4. Y ddarpariaeth o gyllid i BBaCh a chost cyllid	20
5. Gweithgaredd Banc Datblygu Cymru	26
6. Casgliadau	30
7. Atodiad	31

Max Munday, Annette Roberts, Neil Roche a Wanxiang Cai

Uned Ymchwil Economi Cymru, Ysgol Busnes Caerdydd
mundaymc@cf.ac.uk

I gael rhagor o wybodaeth neu i gyflwyno adborth a chynigion ymchwil, e-bostiwch: **DirnadEconomi@bancdatblygu.cymru**

Mae'r SYG wedi rhoi cyngor ar gynhyrchu'r adroddiad hwn ond nid yw'n gyfrifol am y safbwyntiau na'r ystadegau a gyflwynwyd ac nid yw wedi dilysu'r cynnwys.

Dirnad Economi Cymru Cyfyngedig, Uned J Pentref Busnes Iâl, Ffordd Ellice, Wrecsam, Cymru, LL13 7YL, 11001584.

Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru ag enwau gan gynnwys y blaenlythrennau BDC / DBW. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo'n gyfan gwbl i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i rheoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Wales Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwch nad yw Banc Datblygu Cymru ccc nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu felly. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o endidau'r grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Mae siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc ar gael yn bancdatblygu.cymru

- **Cwblhawyd yr adroddiad chwarterol hwn ar 7 Hydref 2022, cyn i Liz Truss ymddiswyddo fel Prif Weinidog ar 20 Hydref 2022.**
- Methodd rhagolygon twf economaidd byd-eang yn 2022 Ch2. Mae amcangyfrifon o dwf byd-eang ar gyfer 2022 a 2023 eto wedi cael eu hisraddio gan grwpiau rhagweld.
- Mae amcangyfrifon twf CDG diwygiedig y DU yn dangos bod yr economi wedi tyfu 0.2% yn y chwarter hyd at 2022 Ch2, a bod y dirywiad cysylltiedig â Covid-19 yn yr economi yn 2020 yn fwy difrifol nag a amcangyfrifwyd yn flaenorol.
- Gostyngodd Mynegai Hyder Busnesau Bach y Ffederasiwn Busnesau Bach yng Nghymru yn sydyn yn 2022 Ch2.
- Mae ansicrwydd economaidd y DU yn parhau i fod yn uchel oherwydd pwysau cysylltiedig chwyddiant, codiadau mewn cyfraddau llog yn y dyfodol, yr argyfwng costau byw, prisiau ynni a phrinder ynni posibl.
- Mae'r Monitor Cyllid BBaChau yn datgelu rhywfaint o ostyngiad yn nifer y BBaChau sy'n defnyddio cyllid allanol yn y cyfnod hyd at fis Gorffennaf 2022.
- Yn 2022/23 Ch1 gwnaeth Banc Datblygu Cymru 122 o drafodion buddsoddi gwerth £23.8m. Mae'r buddsoddiadau hyn wedi creu neu ddiogelu ychydig dros 860 o swyddi.

Dyma Adroddiad chwarterol Dirnad Economi Cymru cyntaf ar gyfer 2022/23. Mae'r adroddiad yn darparu adolygiad o ddata economaidd sy'n berthnasol i ddatblygiad BBaChau yng Nghymru a chrynodeb o weithgareddau buddsoddi Banc Datblygu Cymru yn ystod chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2022/23.

Mae'r rhagolygon economaidd byd-eang yn 2022 wedi parhau i wanhau oherwydd chwyddiant uchel, tynhau ariannol, ac effeithiau'r rhyfel yn yr Wcrain, a'r pandemig. Roedd **Rhagolygon Economaidd y Byd yr IMF ar gyfer Gorffennaf 2022 yn rhagweld twf CDG byd-eang o 3.2% yn 2022 a 2.9% yn 2023.**

Yn y DU a gweddill Ewrop mae pwysau chwyddiant wedi codi i raddau helaeth oherwydd bod prisiau nwy cyfanwerthu o fis Mai i fis Awst 2022 wedi dyblu bron. **Mae'r OECD yn rhagweld cynnydd blynyddol o 8.8% mewn chwyddiant prisiau defnyddwyr yn y DU yn 2022.**

Fel rhan o'r Cynllun Rhyddhad yn y Bil Ynni i Fusnesau, cyhoeddodd Llywodraeth y DU ym mis Medi 2022 y bydd prisiau cyfanwerthu ynni yn cael eu capio o fis Hydref am gyfnod cychwynnol o 6 mis. Mae hyn, ynghyd â'r Warant Pris Ynni i aelwydydd, a'r cynnydd mewn cyfraddau llog i 2.25% ym mis Medi wedi'u hanelu at leihau pwysau chwyddiant yn chwarter olaf 2022.

Yn ail chwarter 2022, amcangyfrifir bellach bod CDG y DU wedi cynyddu 0.2% (wedi'i ddiwygio o grebachiad o 0.1%). Mae'r adolygiad hwn yn rhannol gysylltiedig ag addasiad ar i lawr i'r crebachiad amcangyfrifedig cysylltiedig â Covid-19 yn economi'r DU yn 2020. Amcangyfrifir bod economi'r DU wedi crebachu 11% yn 2020 (o gymharu â'r amcangyfrif blaenorol o -9.3%).

Mae lefelau hyder is ymhlith busnes yn dechrau effeithio ar farchnadoedd llafur y DU. Yn y cyfnod Mehefin i Awst 2022 roedd nifer y swyddi gwag yn y DU yn 1,266,000, sy'n ostyngiad o 34,000 o'r

Crynodeb gweithredol

nifer uchaf erioed a welwyd yn y chwarter blaenorol. Fodd bynnag, cynyddodd cyflogaeth y gyflogres 71,000 o weithwyr (0.2%) yn y mis hyd at Awst 2022.

Yng Nghymru cynyddodd nifer y gweithwyr cyflogres bron i 3,000 rhwng Mehefin ac Awst 2022 i ychydig o dan 1.3m, cyfradd twf is o gymharu â'r cyfnod diwethaf (Ebrill i Fehefin 2022).

Amcangyfrifwyd bod cyfradd ddiweithdra'r DU ar gyfer y tri mis hyd at fis Gorffennaf 2022 yn 3.6%, 0.2 pwynt canran yn is na'r cyfnod blaenorol o dri mis, a 0.3 pwynt yn is na'r lefel cyn-Covid-19.

Gostyngodd y mynegai hyder busnesau bach yn sydyn yn 2022 Ch2. Yn y mynegai hyder cyfanwerthu a manwerthu gwelwyd y gostyngiad chwarterol mwyaf gan blymio 57.0 pwynt i -65.2.

Mae'r gostyngiad mewn hyder manwerthu a chyfanwerthu yn bryder arbennig sy'n arwydd bod patrymau gwariant defnyddwyr yn newid gan ddisgwyl y bydd symiau uwch o incwm aelwydydd yn cael eu cyfeirio at gostau ynni uwch.

Dywedodd y Ffederasiwn Busnesau Bach fod hyder BBaChau wedi gostwng ar draws holl ranbarthau'r DU yn 2022 Ch2. Gostyngodd mynegai Cymru o 14 i -24.

Yn ôl y SYG, gostyngodd genedigaethau busnes y DU yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch2, gan ostwng 31.4% i 93,500. Gostyngodd nifer y busnesau a gaewyd hefyd o 137,210 yn Ch1 2022 i 113,700 yn 2022 Ch2.

Amcangyfrifodd Monitor Cyllid BBaCh BVA BDRC sy'n adrodd ar ddata treigl ar gyfer y 3 mis hyd at ddiwedd Gorffennaf 2022 fod 28% o'r holl BBaChau wedi nodi twf yn y 12 mis diwethaf a bod gan 43% o BBaChau gynlluniau i dyfu. Fodd bynnag, roedd dros draean o'r BBaCh a holwyd yn y tri mis hyd at fis Gorffennaf 2022 wedi gweld dirywiad mewn busnes yn y flwyddyn flaenorol.

Ychydig o newid a welwyd yn ail chwarter 2022 yn argaeledd cyffredinol credyd busnes yn ôl

Arolwg o Amodau Credyd 2022 Banc Lloegr Ch2. **Datgelodd yr Arolwg hefyd fod y gyfradd ddiwyf ddisgwylidig ar fenthyciadau i fusnesau bach wedi cynyddu o +9.3 yn y 3 mis cyn yr Arolwg i +24.7 am y tri mis yn dilyn yr Arolwg.**

Datgelodd dansoddiad o gyfrifon ariannol BBaCh Cymru ar gronfa ddata FAME ym mis Medi 2022 fod gan bron i 51% o'r BBaChau hyn gategori credyd Gofal a bod 4.7% yn cael eu graddio fel risg Uchel.

Datgelodd canfyddiadau Monitor Cyllid BBaChau ar gyfer y cyfnod 3 mis hyd at ddiwedd Gorffennaf 2022 fod 37% o BBaChau yn defnyddio cyllid allanol, sy'n is na'r 45% yn 2021 Ch2. Cynyddodd cyfran ymatebwyr yr arolwg nad oeddent yn fenthycwyr parhaol i 47% yn y 3 mis hyd at fis Gorffennaf. Yn 2021 Ch2 y ffigwr cymharol oedd 45%.

Yn chwarter agoriadol 2022/23, gwnaeth Banc Datblygu Cymru gyfanswm o 122 o drafodion buddsoddi, yn gysylltiedig â 211 o swyddi newydd, a 650 o swyddi wedi'u diogelu. Bu gostyngiad yn nifer y trafodion buddsoddi yn chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2022/23, o gymharu â chwarter olaf 2021/22.

Roedd cyfanswm gwerth buddsoddiadau Banc Datblygu yn chwarter cyntaf 2022/23 yn is na lefelau'r tri chwarter blaenorol, ond yn uwch na'r gwerth yn 2021/22 Ch1. **Gwerth buddsoddiad benthyciadau newydd oedd £21.8m a gyda buddsoddiadau ecwiti o £2m yn 2022/23 Ch1.**

Roedd y diwydiant adeiladu yn cyfrif am dros hanner y buddsoddiadau a wnaed yn 2022/23 Ch1 yn ôl gwerth. Daw cyfran o'r buddsoddiadau hyn o gronfeydd sy'n gysylltiedig ag eiddo (lle nad yw swyddi'n ddangosydd perfformiad allweddol), sy'n esbonio'r niferoedd cymharol isel o swyddi newydd a swyddi a ddiogelir o gymharu â gwerth y buddsoddiad. **Yn y sector gweithgynhyrchu, roedd buddsoddiad llai na £1m gan y Banc Datblygu wedi diogelu 193 o swyddi, y mwyaf o swyddi a ddiogelwyd o unrhyw sector yn 2022/23 Ch1.**

Dyma Adroddiad chwarterol Dirnad Economi Cymru cyntaf ar gyfer 2022/23. Mae'r adroddiad yn darparu adolygiad o ddata economaidd sy'n berthnasol i ddatblygiad BBaChau yng Nghymru a chrynodeb o weithgareddau buddsoddi Banc Datblygu Cymru yn ystod chwarter cyntaf eu blwyddyn ariannol 2022/23. Mae'r adroddiad yn cynnwys sylwebaeth ar y cyd-destun economaidd byd-eang a lleol a'r amodau sy'n effeithio ar y cyflenwad a'r galw am gyllid yng Nghymru.

Cyhoeddir yr adroddiad hwn ar adeg o newidiadau economaidd, gwleidyddol a chyfansoddiadol. Yn y DU roedd marwolaeth Ei Mawrhydi y Frenhines Elizabeth II yn arwydd o ddiwedd cyfnod, tra bod mis Medi hefyd yn gweld newid Prif Weinidog a newid yn y rhan fwyaf o Gabinet Llywodraeth y DU. Yn economi'r DU mae pwysau yn cael ei achosi gan gynydd mewn prisiau ynni, a gyda'r rhyfel yn yr Wcráin yn parhau i effeithio ar gadwyni cyflenwi, argaeledd adnoddau a chostau. Ar gyfer BBaCh Cymru, pwysau costau a phrinder llafur sydd fwyaf amlwg mewn sawl rhan o'r economi, tra bod cartrefi'r DU yn wynebu gaeaf y disgwylir iddo gael ei effeithio gan yr argyfwng cost ynni. Gan barhau â thema a oedd yn bresennol yn llawer o adroddiadau Dirnad Economi Cymru yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, yn anffodus, cyfyngedig iawn yw optimistiaeth busnes, a gydag ansicrwydd gwleidyddol yn y DU yn annhebygol o fod yn gwella optimistiaeth.

Mae adrannau 2-4 o'r adroddiad hwn yn darparu cyd-destun macro-economaidd y DU a Chymru y mae BBaChau Cymru yn gweithredu ynddo. Yna mae'r adroddiad yn archwilio ffactorau sy'n ymwneud â'r galw am gyllid BBaCh, a'r cyflenwad a chost y cyllid hwnnw.

Amcanion yr adrannau hyn yw deall:

- Y ffactorau macro-economaidd sy'n llywio'r galw am gyllid BBaChau yng Nghymru.
- Tueddiadau mewn twf BBaCh, busnesau sy'n dechrau o'r newydd, a rhagolygon goroesi busnesau yng Nghymru.
- Y cyflenwad o gyllid i BBaCh yng Nghymru.
- Y symiau a'r mathau o fenthyca/buddsoddiad i BBaChau yng Nghymru.

Mae Adran 5 yn crynhoi gweithgareddau Banc Datblygu Cymru yng nghyd-destun y ffactorau sy'n effeithio ar y galw a'r cyflenwad o gyllid i BBaChau yng Nghymru.

Mae'r adran hon yn archwilio:

- Y defnydd o gronfeydd Banc Datblygu i ariannu BBaChau Cymru, a pha fathau o fentrau a diwydiannau sy'n cael eu cefnogi.
- Dosbarthiad daearyddol buddsoddiad BBaChau o amgylch Cymru.

Mae'r adran olaf yn rhoi rhai casgliadau cyffredinol i'r adroddiad.

Mae'r adroddiad hwn yn seiliedig i raddau helaeth ar ddata sydd ar gael i'r cyhoedd (a adroddir yn gyffredinol mewn blynyddoedd calendr) ynghyd â dadansoddiad arbennig o ddata a ddarparwyd gan Fanc Datblygu Cymru (a adroddir yn bennaf mewn blynyddoedd ariannol). Oherwydd gwahaniaethau yn y cyfnodau adrodd, bydd rhywfaint o ddiffyg cyfatebiaeth amserol rhwng data yn yr adroddiad hwn. Mae data economaidd yn ymwneud â rhagolygon ac effeithiau'r argyfwng yn yr Wcrain, yn ogystal â datblygiadau yn economi wleidyddol y DU, yn newid yn gyflym. Mae sefydlu darlun economaidd amserol o'r effeithiau hyn ar draws tirwedd BBaCh Cymru felly yn heriol.

- Methodd rhagolygon twf economaidd byd-eang yn 2022 Ch2. Mae amcangyfrifon o dwf byd-eang ar gyfer 2022 a 2023 eto wedi cael eu hisraddio gan grwpiau rhagolygon.
- Mae amcangyfrifon twf CDG diwygiedig y DU yn dangos bod yr economi wedi tyfu 0.2% yn y chwarter hyd at 2022 Ch2, a bod y dirywiad cysylltiedig â Covid-19 yn yr economi yn 2020 yn fwy difrifol nag a amcangyfrifwyd yn flaenorol.
- Mae amodau'r farchnad lafur wedi tynhau ymhellach ledled y DU. Mae lefelau swyddi gwag yn parhau i fod ar lefelau uchel er gwaethaf gostwng yn y tri mis hyd at Awst 2022. Roedd gan Gymru un o'r cyfraddau diweithdra isaf yn y DU yn y tri mis hyd at Orffennaf 2022 (3.2%, o gymharu â 3.6% ar gyfer y DU).
- Mae ansicrwydd economaidd y DU yn parhau'n uchel oherwydd pwysau cysylltiedig chwyddiant, codiadau mewn cyfraddau llog yn y dyfodol, yr argyfwng costau byw, prisiau ynni a phrinder ynni posibl.

Rhagolygon economaidd byd-eang wedi gwanhau yn ystod 2022.

Nododd *Sefyllfa Economaidd y Byd a Rhagolygon* y Cenhedloedd Unedig a gyhoeddwyd ym mis Medi fod y rhagolygon economaidd byd-eang yn 2022 wedi parhau i wanhau oherwydd chwyddiant uchel, tynhau ariannol, ac effeithiau o'r rhyfel yn yr Wcrain, a'r pandemig¹. Mae prisiau bwyd ac ynni sy'n codi'n gyflym yn cael effaith andwyol ar incwm go iawn, gyda Banc y Byd yn rhybuddio bod y cyntaf o'r rhain wedi sbarduno argyfwng byd-eang².

Yn Rhagolwg Economaidd y Byd yr IMF a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2022, y rhagolwg ar gyfer Cynnyrch Domestig Gros (CDG) y byd oedd i'r twf arafu o 6.1% yn 2021 i 3.2% yn 2022, sef 0.4 pwynt canran yn is na'r Rhagolwg y Byd ym mis Ebrill 2022. Rhagolwg yr IMF ar gyfer twf CDG byd-eang yn 2023 oedd 2.9%³, ac mae hyn yn agos at

ragfynegiad yr OECD o 2.8%⁴. Yn arbennig o bwysig i'r rhagolygon byd-eang bryd hynny oedd cyfyngiadau mewn allbwn o ganlyniad i ddirywiad yn Tsieina a Rwsia, a chyda gwariant defnyddwyr UDA yn is na'r disgwyl. Yn Ewrop, mae israddio mewn rhagolygon economaidd yn adlewyrchu polisi ariannol llymach ac effeithiau gorlifo o'r rhyfel yn yr Wcrain, sy'n debygol o gael eu gwaethygu gan atal mewnfurion nwy Ewropeaidd o Rwsia yn ddiweddar.

Mater allweddol mewn llawer o economïau yn ail hanner 2022 yw chwyddiant cynyddol oherwydd ffactorau megis costau cynyddol deunyddiau crai. Yn y DU, ac yng ngweddill Ewrop, mae pwysau chwyddiant wedi codi i raddau helaeth o bron i ddyblu prisiau nwy cyfanwerthu rhwng mis Mai a mis Awst 2022 oherwydd cyflenwadau cyfyngedig o nwy o Rwsia i Ewrop⁵. Mae'r OECD

¹ <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-september-2022-briefing-no-164/>

² <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/food-security-update>

³ <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/07/26/world-economic-outlook-update-july-2022>

⁴ https://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?datasetcode=EO111_INTERNET&lang=en

⁵ <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-summary-and-minutes/2022/august-2022>

yn rhagweld cynnydd blynyddol o 7.0% mewn chwyddiant prisiau defnyddwyr yn UDA, 8.8% yn y DU, a 7.0% yn ardal yr Ewro yn 2022⁶. Ym mis Medi 2022, roedd Banc Lloegr yn disgwyl y byddai mesur chwyddiant Mynegai Prisiau Defnyddwyr y DU (MPD) yn codi i ychydig o dan 11% ym mis Hydref 2022. Mae hwn yn ffigur is nag a ragwelwyd yn flaenorol gan

y Banc oherwydd y Gwarant Pris Ynni s ar gyfer defnyddwyr a busnesau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ym mis Medi 2022⁷ (gweler yn ddiweddarach). Rhagwelir y bydd chwyddiant MPD yn aros yn uwch na 10% am yr ychydig fisoedd nesaf, cyn dechrau cilio⁸.

Mae amcangyfrifon twf CDG diwygiedig y DU yn dangos bod yr economi wedi tyfu yn y chwarter hyd at 2022 Ch2.

Amcangyfrifir bellach bod CDG y DU wedi cynyddu 0.2% yn ail chwarter 2022⁹. Mae'r ffigur hwn wedi'i ddiwygio i fyny o'r amcangyfrif blaenorol o grebachiad o 0.1%. Mae'r diwygiad hwn yn rhannol gysylltiedig ag addasiad ar i lawr yn y crebachiad CDG amcangyfrifedig yn 2020 i 11%, o'i gymharu â'r amcangyfrif blaenorol o ostyngiad o 9.3% yn 2020. Mae'r diwygiadau hyn bellach yn dangos bod lefel CDG y DU yn 2022 Ch2 0.2% yn is y lefel cyn-Covid (2019 Ch4), o'i gymharu â'r amcangyfrif blaenorol

bod lefel CDG y DU 0.6% yn uwch na'r lefelau cyn-Covid. Mae amcangyfrifon misol yn dangos bod CDG wedi cynyddu 0.2% ym mis Gorffennaf 2022¹⁰, yn dilyn cwmp o 0.6% ym mis Mehefin (yr olaf yn cael ei esbonio'n rhannol gan y Jiwbilî Platinwm, gyda symud gŵyl banc mis Mai a arweiniodd at ddiwrnod gwaith ychwanegol ym mis Mai 2022, a dau ddiwrnod gwaith yn llai ym mis Mehefin 2022).

Tyfodd buddsoddiad busnes y DU yn 2022 Ch2.

Yn dilyn cwmp o 0.6% yn Ch1 2022, cynyddodd buddsoddiad busnes y DU 3.7% yn 2022 Ch2¹¹. Yn ail chwarter 2022, ysgogwyd twf gan adeiladau a strwythurau eraill. Yn 2022 Ch2, roedd lefel buddsoddiad busnes y DU yn dal i fod 8.0% yn is na'r lefel cyn-Covid yn 2019 Ch4. Yn ôl Adroddiad Polisi Ariannol Banc Lloegr ar gyfer Awst 2022¹² roedd gwendid presennol buddsoddiad busnes

yn y DU o gymharu â'i lefel cyn-bandemig yn arbennig o amlwg mewn buddsoddiad mewn offer trafndiaeth ac adeiladau a strwythurau. Awgrymodd y Banc fod pwysau costau a phrinder yn parhau i ffrwyno gwariant buddsoddi cyfredol, ac y gallai ansicrwydd yn ymwneud â'r galw ddal buddsoddiad yn ôl yn y dyfodol.

⁶ https://www.oecd-ilibrary.org/economics/inflation-forecast/indicator/english_598f4aa4-en

⁷ <https://www.gov.uk/government/publications/energy-bills-support/energy-bills-support-factsheet-8-september-2022>

⁸ <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-summary-and-minutes/2022/september-2022>

⁹ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/quarterlynationalaccounts/apriltojune2022>

¹⁰ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpmonthlyestimateuk/july2022>

¹¹ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/businessinvestment/apriltojune2022revisedresults>

¹² <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-summary-and-minutes/2022/august-2022>

Swyddi gweigion yn gostwng yn y DU.

Mae lefelau is o optimistiaeth busnes yn dechrau effeithio ar farchnadoedd llafur y DU. Yn y cyfnod Mehefin i Awst 2022 roedd nifer y swyddi gwag yn y DU yn 1,266,000, sy'n ostyngiad o 34,000 o'r nifer uchaf erioed a welwyd yn y chwarter blaenorol.¹³ Roedd hyn yn cynrychioli'r gostyngiad chwarterol mwyaf ers mis Mehefin i fis Awst 2020. Gyda nifer cynyddol o fusnesau'n nodi bwlch mewn recriwtio, gallai'r gostyngiad mewn swyddi gwag fod yn arwydd o ansicrwydd ar draws economi'r DU. Er gwaethaf hyn, roedd cyfanswm nifer y swyddi gweigion rhwng mis Mehefin ac mis Awst 2022 470,000 (neu ychydig dros 59%) yn uwch na'r lefel cyn-bandemig rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2020. Mae'r nifer cymharol uchel o swyddi gweigion, ynghyd â lefelau isel o ddiweithdra, yn datgelu amodau marchnad lafur dynn yn economi'r DU.

Mae amcangyfrifon cynnar o Wybodaeth Amser Real Talu Wrth Ennill¹⁴ yn dangos cynnydd yn nifer y gweithwyr cyflogres yn y DU ar gyfer Awst 2022 i 29.7m, cynnydd o 803,000 o weithwyr (neu 2.8%) dros y ffigur ar gyfer Awst 2021, a chynnydd o dros 470,000 ers mis Ionawr 2022¹⁵.

Cynyddodd cyflogaeth y gyflogres 71,000 o weithwyr (0.2%) yn y mis hyd at Awst 2022. Mae'r amcangyfrif cynnar ar gyfer Awst 2022 yn dangos bod y gyfradd twf blynyddol wedi gostwng y mis hwn, ond mae'n dal i ddangos rhywfaint o dwf.

Bu cynnydd mewn gweithwyr cyflogres yn y flwyddyn hyd at Awst 2022 yn y rhan fwyaf

o sectorau'r DU¹⁶. Fodd bynnag, roedd y newidiadau hyn yn anwastad. Roedd y cynnydd canrannol dros y flwyddyn ar ei isaf yn y sectorau cyfanwerthu a manwerthu (0.6%) ac ar ei uchaf ymhlith y celfyddydau, adloniant a hamdden (10.2%), llety/gwasanaethau bwyd, a TG (y ddau tua 6%). Gwelodd y sector llety a gwasanaethau bwyd y cynnydd mwyaf mewn gweithwyr cyflogres yn y flwyddyn hyd at Awst 2022 (cynnydd o 117,000 o weithwyr). Yr unig brif sectorau yn y DU i weld gostyngiad yn nifer y gweithwyr cyflogres yn y flwyddyn hyd at Awst 2022 oedd y sector cynhyrchu a chyflenwi ynni (gostyngiad o 1% neu bron i 1,300 o weithwyr), ac adeiladu (gostyngiad o 0.5% neu 6,500 o weithwyr).

Yng Nghymru cynyddodd nifer y gweithwyr cyflogres bron i 3,000 rhwng Mehefin ac Awst 2022 i ychydig o dan 1.3m, cyfradd twf is o gymharu â'r cyfnod diwethaf (Ebrill i Mehefin 2022)¹⁷. Mae data rhanbarthol y DU ar weithwyr cyflogres fesul sector yn cael ei ddiweddarau'n llai aml, ond mae'r data hyd at fis Gorffennaf 2022 yn dangos bod nifer y gweithwyr cyflogres yng Nghymru yn y rhan fwyaf o sectorau yn uwch na'r lefelau cyn-bandemig. Er enghraifft, yn y gwasanaethau llety a bwyd roedd nifer y gweithwyr cyflogres 1% yn uwch nag ym mis Chwefror 2020. Y sectorau lle'r oedd nifer y gweithwyr cyflogres yn is na'r lefelau cyn-bandemig yn y data hyd at fis Gorffennaf 2022 oedd gweithgynhyrchu, cynhyrchu/cyflenwi ynni, a chyfanwerthu/manwerthu.

¹³ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/jobsandvacanciesintheuk/september2022>

¹⁴ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/bulletins/earningsandemploymentfrompayasyouearnrealtimeinformationuk/september2022>

¹⁵ Mae'r amcangyfrifon cynnar yn fwy tebygol o fod yn destun diwygiadau diweddarach.

¹⁶ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/datasets/realtimeinformationstatisticsreferencetableseasonallyadjusted>

¹⁷ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/datasets/realtimeinformationstatisticsreferencetableseasonallyadjusted>

Diweithdra'r DU yn disgyn yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Gorffennaf 2022.

Amcangyfrifwyd bod cyfradd ddiweithdra'r DU ar gyfer y cyfnod tri mis hyd at Orffennaf 2022 yn 3.6%¹⁸, 0.2 pwynt canran yn is na'r cyfnod blaenorol o dri mis, a 0.3 pwynt yn is na'r lefel cyn-Covid. Roedd y cyfraddau diweithdra rhanbarthol uchaf yn y DU yn y tri mis hyd at Orffennaf 2022 yn y Gogledd-ddwyrain (4.7%), Gorllewin Canolbarth Lloegr (4.6%), a Swydd Efrog a'r Humber (4.5%), tra bod y cyfraddau isaf yn y De Orllewin (2.7%), Dwyrain Canolbarth Lloegr (2.8%) a Gogledd Iwerddon (2.9%). Yn yr un cyfnod, amcangyfrifwyd bod y gyfradd ddiweithdra yng Nghymru yn 3.2%, sef gostyngiad o 0.3 pwynt ers y tri mis blaenorol.

Cynyddodd cyfradd ddiswyddo'r DU¹⁹ ar gyfer y cyfnod o dri mis hyd at Orffennaf 2022 o gymharu â'r cyfnod blaenorol o dri mis. Yn ôl yr Arolwg o'r Llafurlu, cynyddodd cyfradd ddiswyddo'r DU i 2.3 fesul 1,000 o weithwyr yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Gorffennaf, gan godi

o 2.0 fesul 1,000 o weithwyr yn y cyfnod o dri mis hyd at ddiwedd mis Ebrill. Gwelodd cyfradd ddiswyddo'r DU uchafbwynt o 14.5 fesul 1,000 o weithwyr yn y tri mis hyd at Hydref 2020, ac isafbwynt hanesyddol o 1.8 fesul 1,000 o weithwyr yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Mai 2022.

Mae ffigurau cyfradd diswyddiadau ar gael yng Nghymru ar gyfer y cyfnod o dri mis hyd at fis Mawrth 2022²⁰. Bu gostyngiad yn y gyfradd ddiswyddo yn y cyfnod hwn (i 2.9 fesul 1,000 o weithwyr), yn dilyn gostyngiad arall yn y cyfnod blaenorol o dri mis hyd at Chwefror 2022 (i 3.3 fesul 1,000 o weithwyr)²¹. Roedd y gyfradd ddiswyddo yng Nghymru yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Mawrth 2022 yn uwch na'r Alban (2.7 fesul 1,000 o weithwyr), Gogledd Iwerddon (1.5 fesul 1,000 o weithwyr), a Lloegr (2.5 fesul 1,000 o weithwyr). Dylid trin y data hwn yn ofalus gan nad yw wedi'i addasu'n dymhorol ac mae'n seiliedig ar samplau bach.

Hawlwr budd-dal diweithdra yn gostwng.

Bu gostyngiad o dros 0.36m yng nghyfrif hawlwr budd-daliadau cysylltiedig â diweithdra yn y DU yn ystod y flwyddyn hyd at Awst 2022 i 1.54m o bobl²². Yng Nghymru, hawliodd bron i 64,000 o bobl fudd-daliadau cysylltiedig â diweithdra (sy'n cyfateb i 3.3% o'r boblogaeth oedran gweithio, o gymharu â ffigur o 3.7% ar gyfer y DU) ym mis Awst 2022. Yn ôl y data ar gyfer Awst 2022, yr ardaloedd awdurdodau unedol yng Nghymru gyda'r gyfran uchaf o'r boblogaeth

oedran gweithio yn hawlio budd-daliadau cysylltiedig â diweithdra oedd Casnewydd (4.7%), Blaenau Gwent (4.1%), Caerdydd (3.8%), a Merthyr Tudful (hefyd 3.8%), a'r rhai â'r cyfrannau isaf oedd Powys (2.3%), Sir Fynwy (2.5%), Gwynedd (2.6%), a Cheredigion (2.6%). Parhaodd cyfran y boblogaeth o oedran gweithio a oedd yn hawlio budd-daliadau cysylltiedig â diweithdra ym mis Awst 2022 i ostwng ym mhob ardal awdurdod lleol yng Nghymru.

¹⁸ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/regionallabourmarket/latest>

¹⁹ Y gyfradd ddiswyddo yw cymhareb y lefel diswyddo ar gyfer y chwarter a roddwyd i nifer y gweithwyr yn y chwarter blaenorol, wedi ei luosi â 1,000.

²⁰ Mae amcangyfrifon ar gyfer cyfnodau diweddarach wedi'u hatal ar sail datgelu.

²¹ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplenotinwork/redundancies/datasets/redundanciesbyindustryagesexandremploymentratesred02>

²² <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplenotinwork/unemployment/datasets/claimantcountryunitaryandlocalauthorityexperimental>

Anweithgarwch economaidd yn cynyddu yn y DU.

Roedd cynnydd o 0.4 pwynt canran yng nghyfradd anweithgarwch y DU o'r chwarter i 21.7% rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2022. Nododd *Trosolwg o'r Farchnad Lafur y Swyddfa Ystadegau Gwladol, DU: Medi 2022* mai'r rhai rhwng 16 a 24 oed oedd prif yrwyr y cynnydd hwn, a'r rhai rhwng 50 a 64 oed. Roedd y cynnydd mewn anweithgarwch economaidd yn y cyfnod diweddaraf o dri mis yn bennaf oherwydd y rhai anweithgar oherwydd eu bod yn fyfyrwyr neu'n sâl am gyfnod hir. Cynyddodd cyfradd anweithgarwch economaidd Cymru 2.3 pwynt canran ar y chwarter i 25.6% rhwng Mai a Gorffennaf 2022.

Mater pwysig cysylltiedig, yn enwedig yng nghyd-destun prinder marchnad lafur y DU, yw canlyniadau marchnad lafur y rhai dros 50 oed. Yn y DU, roedd 386,096 yn fwy o oedolion economaidd anweithgar rhwng 50 a 64 oed yn chwarter Mai i Orffennaf 2022. nag yn y cyfnod cyn-bandemig (Rhagfyr 2019 i Chwefror 2020)²³. Mae data'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth gan y SYG yn dangos bod 8,000 yn fwy o bobl economaidd anweithgar yng Nghymru yn y flwyddyn a ddaeth i ben 30 Mehefin 2022 o gymharu â'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2019²⁴. Mae data ar y rhesymau pam mae gweithwyr dros 50 oed wedi gadael cyflogaeth yn y DU ers dechrau'r pandemig coronafeirws wedi'u casglu fel rhan o *Astudiaeth Ffordd o Fyw ar gyfer Pobl dros 50 oed* (AFfBD/OLS) y Swyddfa Ystadegau

Gwladol²⁵. Ar gyfer yr oedolion hynny rhwng 50 a 59 oed o don 2 yr astudiaeth (10fed i 29 Awst 2022), dywedodd 25% eu bod wedi gadael gwaith i ymddeol, tra bod 18% eisiau newid yn eu ffordd o fyw, a dywedodd dros saith o bob deg (72) y byddent yn ystyried dychwelyd i'r gwaith. Dywedodd dros hanner (55%) yr oedolion rhwng 50 a 65 oed nad oeddent yn gweithio, eu bod yn poeni am gostau byw (cynnydd o 10 pwynt canran o gam 1 yr arolwg ym mis Chwefror 2022). Ymhlith y canfyddiadau eraill o don 2 o'r Astudiaeth Ffordd o Fyw / OLS oedd, ar gyfer oedolion rhwng 50 a 65 oed a oedd wedi gadael eu swydd ers dechrau'r pandemig ac a fyddai'n ystyried dychwelyd i'r gwaith (58%), ffactorau allweddol wrth ddewis swydd â thâl oedd oriau gwaith hyblyg (32%), tâl da (23%) a'r gallu i weithio gartref (12%).

Fel rhan o Gynllun Twf Llywodraeth y DU, a gyhoeddwyd ym mis Medi 2022 (gweler yn ddiweddarach), datgelwyd mesurau i roi amser ychwanegol i geiswyr gwaith dros 50 oed gyda hyfforddwyr gwaith canolfannau gwaith i'w helpu i ddychwelyd i gyflogaeth²⁶.

²³ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/articles/reasonsforworkersagedover50yearsleavingemploymentsincethestartofthecoronaviruspandemic/wave2>

²⁴ <https://stats.wales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/People-and-Work/Economic-Inactivity/economicinactivityratesincludingstudents-by-welshlocalarea-year-copy>

²⁵ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/articles/reasonsforworkersagedover50yearsleavingemploymentsincethestartofthecoronaviruspandemic/wave2>

²⁶ <https://www.gov.uk/government/news/chancellor-announces-new-growth-plan-with-biggest-package-of-tax-cuts-in-generations>

Cynyddodd CDG yng Nghymru yn 2021 Ch4.

Mae'r amcangyfrifon CDG chwarterol (arbrofol) yn dangos bod pob un o'r gweinyddiaethau datganoledig wedi profi twf CDG chwarterol cadarnhaol yn 2021 Ch4. Roedd gan economi Cymru'r twf CDG chwarterol cyd-uchaf ar 1.6%, o'i gymharu â 1.6% tebyg yn yr Alban, 1.4% yn

Lloegr ac 1.0% yng Ngogledd Iwerddon²⁷. Dylid bod yn ofalus wrth ystyried yr amcangyfrifon hyn oherwydd fe all y data rhanbarthol fod yn gyfnewidiol, ac mae'r data hwn yn dal yn y cyfnod datblygu ac wedi'u dynodi'n Ystadegau Arbrofol gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Cynyddodd gwerth allforion o Gymru yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch2.

Mae'r data masnach mewn nwyddau ar gyfer rhanbarthau'r DU ar gyfer y cyfnod hyd at 2022 Ch2 yn dangos y bu cynnydd yng ngwerth allforion ar gyfer holl wledydd y DU yn y deuddeg mis yn diweddu Mehefin 2022 o gymharu â'r deuddeg mis blaenorol²⁸. Yng Nghymru cynyddodd gwerth allforion 36.7% i £18.4 biliwn dros y flwyddyn hyd at fis Mehefin 2022 (o gymharu â chynnydd o 21.6% yn Yr Alban, 9.8% yn Lloegr, a 7.8% yng Ngogledd Iwerddon). O gymharu â'r flwyddyn cyn-bandemig a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2019, roedd gwerth nwyddau a allforiwyd o Gymru i fyny £0.7 biliwn (neu 3.7%) sy'n dangos bod gwerth allforion nwyddau wedi adennill uwchlaw lefelau cyn-bandemig²⁹. Tyfodd gwerth mewnfurion ym mhob un o wledydd y DU yn y flwyddyn hyd at fis Mehefin 2022 o gymharu â'r deuddeg mis blaenorol³⁰. Yng Nghymru cynyddodd gwerth

mewnfurion 43.2% i £20.6 biliwn dros y cyfnod hwn (o gymharu â chynnydd o 45.8% yn yr Alban, a 24.4% yn Lloegr a Gogledd Iwerddon). Yn yr un modd ag allforion, roedd gwerth mewnfurion nwyddau i Gymru wedi adennill i lefelau cyn-bandemig (cynnydd o £1.8 biliwn, neu 9.7%, wrth gymharu'r flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2019 â'r flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2022)³¹. Mae'r SYG yn nodi y dylid bod yn ofalus wrth ddehongli data ar fasnach³². Mae data fel arfer yn cael ei gyhoeddi mewn prisiau cyfredol neu enwol sy'n golygu nad ydynt wedi'u haddasu i ddileu effeithiau chwyddiant.

²⁷ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpukregionsandcountries/octobertodecember2021>

²⁸ <https://www.uktradeinfo.com/trade-data/regional/2022/uk-regional-trade-in-goods-statistics-second-quarter-2022>

²⁹ <https://gov.wales/welsh-international-goods-trade-july-2021-june-2022>

³⁰ <https://www.uktradeinfo.com/trade-data/regional/2022/uk-regional-trade-in-goods-statistics-second-quarter-2022>

³¹ <https://gov.wales/welsh-international-goods-trade-july-2021-june-2022>

³² <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/bulletins/uktrade/may2022>

Cyflwyno cynlluniau ynni yn y DU i leihau effaith yr argyfwng costau byw.

Ddechrau mis Medi 2022, cyhoeddodd Prif Weinidog y DU y *Warant Pris Ynni*³³ lle bydd cartref nodweddiadol erbyn hyn yn talu hyd at £2,500 y flwyddyn ar gyfartaledd am y ddwy flynedd nesaf. Dywedodd Banc Lloegr fod y Warant "...yn debygol o gyfyngu ar gynydd sylweddol pellach mewn chwyddiant CPI a lleihau ei anweddolrwydd..."³⁴. Datgelwyd manylion y *Cynllun Rhyddhad Bil*

*Ynni i Fusnesau*³⁵ hefyd ym mis Medi 2022, yn ymrwmo'r Llywodraeth i ddarparu gostyngiad ar brisiau cyfanwerthol nwy a thrydan i gwsmeriaid annomestig am gyfnod cychwynnol o chwe mis (gyda chymorth parhaus i ddiwydiannau agored i niwed ar ôl yr amser hwn). Er y bydd y mesurau hyn yn cyfyngu ar gynydd mewn costau ynni, mae pryderon ynghylch prinder nwy yn y DU y gaeaf hwn³⁶.

Cyhoeddiadau Cynllun Twf y DU yn achosi cythrwfl yn y marchnadoedd ariannol.

Ar 23ain o Fedi 2022 datgelodd Canghellor y Trysorlys *Gynllun Twf Llywodraeth y DU* gyda'r nod o leihau costau ynni a chwyddiant, tra'n sicrhau cynhyrchiant a chyflogau uwch³⁷. Ymhlith y cyhoeddiadau yn y 'gyllideb fach' roedd toriad yn y cynnydd arfaethedig yn y Dreth Gorfforaeth (ei dal ar 19%), toriadau yn y Dreth Stamp, a thoriad yng nghyfradd sylfaenol treth incwm i 19% (blwyddyn yn gynt na'r disgwyl). Roedd y Cynllun hefyd yn cynnwys deddfwriaeth newydd i leihau rhwystrau i gynllunio ac adeiladu ffyrdd newydd, rheilffyrdd a seilwaith ynni. Cyhoeddwyd hefyd gostyngiad yn y gyfradd uchaf o dreth incwm i 40%. Arweiniodd y

swm o fenthycy yr amcangyfrifwyd y byddai ei angen i ariannu'r toriadau hyn, ynghyd â'r diffyg asesiad cyhoeddedig gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, at golli hyder yn economi'r DU³⁸ a gostyngiad sydyn yn y gyfradd gyfnewid am y bunt yn erbyn y cyllid hwnnw yn erbyn doler yr UD a chostau benthyca uwch i Lywodraeth y DU. Ddeng niwrnod ar ôl y cyhoeddiad cychwynnol fe wnaeth Llywodraeth y DU dro pedol ar y cynigion i ostwng y gyfradd uchaf o dreth incwm a dychwelodd rhywfaint o sefydlogrwydd i'r marchnadoedd ariannol bryd hynny.

³³ <https://www.gov.uk/government/news/government-announces-energy-price-guarantee-for-families-and-businesses-while-urgently-taking-action-to-reform-broken-energy-market>

³⁴ <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-summary-and-minutes/2022/september-2022>

³⁵ <https://www.gov.uk/guidance/energy-bill-relief-scheme-help-for-businesses-and-other-non-domestic-customers>

³⁶ <https://www.ft.com/content/f737a827-a069-41c4-8141-73b8f9f56fae>

³⁷ <https://www.gov.uk/government/news/chancellor-announces-new-growth-plan-with-biggest-package-of-tax-cuts-in-generations>

³⁸ The Economist, rhifyn Hydref 1af, 2022. The World this week - Business Section.

Rhagolygon economi'r DU a Chymru.

Roedd cyhoeddiad rhagolwg Trysorlys EM ym mis Medi yn cynnwys cymhariaeth o ragolygon annibynnol a dderbyniwyd rhwng y 1^{af} a'r 22^{ain} o Fedi.³⁹ Y rhagolwg cyfartalog ar gyfer twf CDG y DU yn 2022 oedd 3.6%. Mae'r rhagolwg cyfartalog ar gyfer twf CDG ar gyfer 2023 wedi'i israddio o'i gymharu â rhagolygon a wnaed yn y mis blaenorol, o 0.3% yn rhagolwg mis Awst, i 0.1% yn rhagolwg mis Medi. Mae rhagolygon Rhagolwg Economaidd y Byd Gorffennaf 2022 yr IMF⁴⁰ ar gyfer twf CDG y DU wedi'u hisraddio'n sylweddol i 3.2% ar gyfer 2022 a 0.5% ar gyfer 2023 (o 4.7% a 2.3% yn y drefn honno yng nghyhoeddiad Ionawr 2022). Yn arwyddocaol, ar ddechrau mis Awst, roedd rhagamcan Banc Lloegr ar gyfer twf CDG y DU yn 2023 yn -1.5%, sef israddiad o'r -0.25% a ragwelwyd ym mis Mai.⁴¹

Yn *Rhagolwg Economaidd Haf y DU*, a gyhoeddwyd ym mis Awst 2022, torrodd y Sefydliad Cenedlaethol dros Ymchwil Economaidd a Chymdeithasol (NIESR) ei ragolwg twf CDG y DU ar gyfer 2023 i 0.5% o 0.8%⁴². Nododd NIESR fod allbwn economaidd Cymru (GYG) yn parhau i adfer ar ôl y pandemig ar raddfa debyg i gyfartaledd y DU ond roedd gwendidau economaidd, megis twf cyflogaeth sefydlog a lefelau cynhyrchiant ar ei hôl hi, yn parhau i fodoli. Gallai'r gwendidau economaidd hyn gael effaith negyddol ar dwf yn y dyfodol.

³⁹ <https://www.gov.uk/government/statistics/forecasts-for-the-uk-economy-september-2022>

⁴⁰ <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/07/26/world-economic-outlook-update-july-2022>

⁴¹ <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/monetary-policy-report/2022/august/monetary-policy-report-august-2022.pdf>

⁴² <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2022/08/NIESR-UK-Economic-Outlook-Summer-2022.pdf>

- Gostyngodd Mynegai Hyder Busnesau Bach y FfBB yng Nghymru yn sydyn yn 2022 Ch2.
- Hyder busnesau bach wedi'i niweidio gan bwysau costau ac ofnau y gallai economi'r DU fod yn wynebu dirwasgiad.
- Gostyngodd nifer y genedigaethau a marwolaethau busnesau yng Nghymru rhwng 2022 Ch1 a 2022 Ch2.
- Cynyddodd nifer yr ansolfedd cwmnïau cofrestredig yng Nghymru a Lloegr yn ystod y flwyddyn hyd at Awst 2022.

Hyder busnesau bach yn gostwng yn y DU yn 2022 Ch2.

Plymiodd mynegai hyder busnesau bach y DU⁴³ yn sydyn o 15.3 yn Ch1 2022 i -24.7 yn 2022 Ch2. Mae'r mynegai hwn bellach wedi cyrraedd ei lefel isaf ac eithrio cyfnod cloeon Covid-19.⁴⁴ Dyma'r ail ostyngiad mwyaf ers sefydlu'r mynegai. Er bod dylanwad parhaus Covid-19 wedi cael llai o effaith ar y mynegai, mae hyn wedi'i ddisodli gan bryderon ynghylch rhagolygon twf economaidd y DU a chwyddiant.

Ym mynegai hyder cyfanwerthu a manwerthu'r DU welodd y gostyngiad chwarterol mwyaf gan blymio 57.0 pwynt i -65.2. Gwelodd y sector adeiladu'r gostyngiad mwyaf ond un ymhlith yr holl sectorau, gyda'i fynegai hyder yn disgyn o 19.9 i -34.3. Aeth mynegeion sectorau eraill

hefyd i diriogaeth negyddol. Mae'r gostyngiad mewn hyder manwerthu a chyfanwerthu yn bryder arbennig, sy'n dangos y gallai patrymau gwariant defnyddwyr fod yn newid yn y disgwyliad y bydd cyfran uwch o incwm aelwydydd yn cael ei chyfeirio at gostau ynni.

Adroddodd y Ffederasiwn Busnesau Bach gynnydd mewn costau gweithredu busnes am bum chwarter. Er enghraifft, adroddodd 89% o ymatebwyr gostau uwch na blwyddyn yn ôl a dim ond 3.1% adroddodd ostyngiad. Roedd pwysau costau yn adlewyrchu prinder mewnbnw ac aflonyddwch i gadwyni cyflenwi byd-eang, pob un wedi gwaethygu oherwydd digwyddiadau daearyddol gwleidyddol.

⁴³ "Mae'r Mynegai Busnesau Bach yn fynegai pwysol o'r ymatebion i'r cwestiwn: 'O ystyried perfformiad cyffredinol eich busnes, ac anwybyddu unrhyw amrywiadau tymhorol arferol ar yr adeg hon o'r flwyddyn, sut ydych chi'n gweld rhagolygon busnes dros y tri mis nesaf, o gymharu â y tri mis blaenorol?' Mae cyfran y cwmnïau sy'n nodi 'llawer gwell' yn cael y pwysoliad +2, ychydig wedi gwella +1, tua'r un 0, ychydig yn waeth -1, a llawer gwaeth -2; mae'r Mynegai Busnesau Bach yn deillio o swm y ffactorau hyn" (FfBB, 2020).

⁴⁴ FfBB (2022). Mynegai llais busnesau bach y FfBB, Chwarter 2 2022. Ar gael yn: <https://www.fsb.org.uk/static/7bdd080e-a8d0-4a2a-a3f22c4cc5a6bfde/FSB-Small-Business-Index-Q2-2022.pdf>

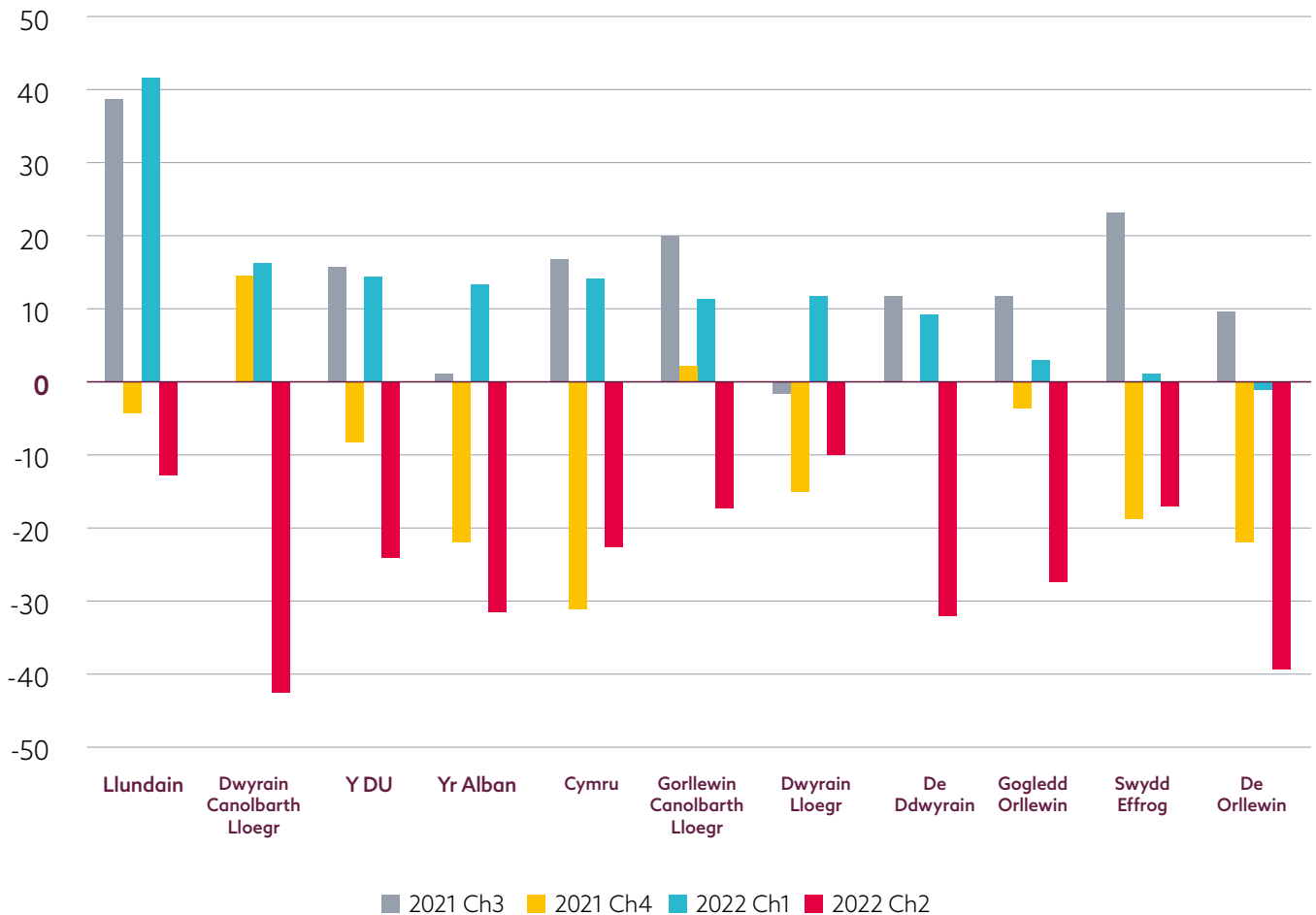
Gostyngodd hyder BBaChau Cymru o sgôr o 14 yn Ch1 2022 i -24 yn 2022 Ch2

Dywedodd y Ffederasiwn Busnesau Bach fod hyder BBaChau wedi gostwng ar draws holl ranbarthau'r DU yn 2022 Ch2. Mae Ffigur 1 yn dangos y mynegai ar gyfer rhanbarthau'r DU o 2021 Ch3 i 2022 Ch2. Roedd y sgôr mynegai

yn negyddol ar gyfer pob rhanbarth yn Ch2 2022, gyda'r sgorau uchaf ar gyfer Dwyrain Lloegr (-10), ac yna Llundain (-14). Dwyrain Canolbarth Lloegr welodd y cwmp mwyaf yn y chwarter hyd at 2022 Ch2 o 17 i -43.

Ffigur 1.

Mynegai Busnesau Bach, rhanbarthau'r DU, 2021Ch3-2022Ch2

Ffynhonnell: [Mynegai Llais Busnesau Bach FfBB 2022 C2](#)

²⁵ <https://www.bankofengland.co.uk/decision-maker-panel/2022/march-2022>

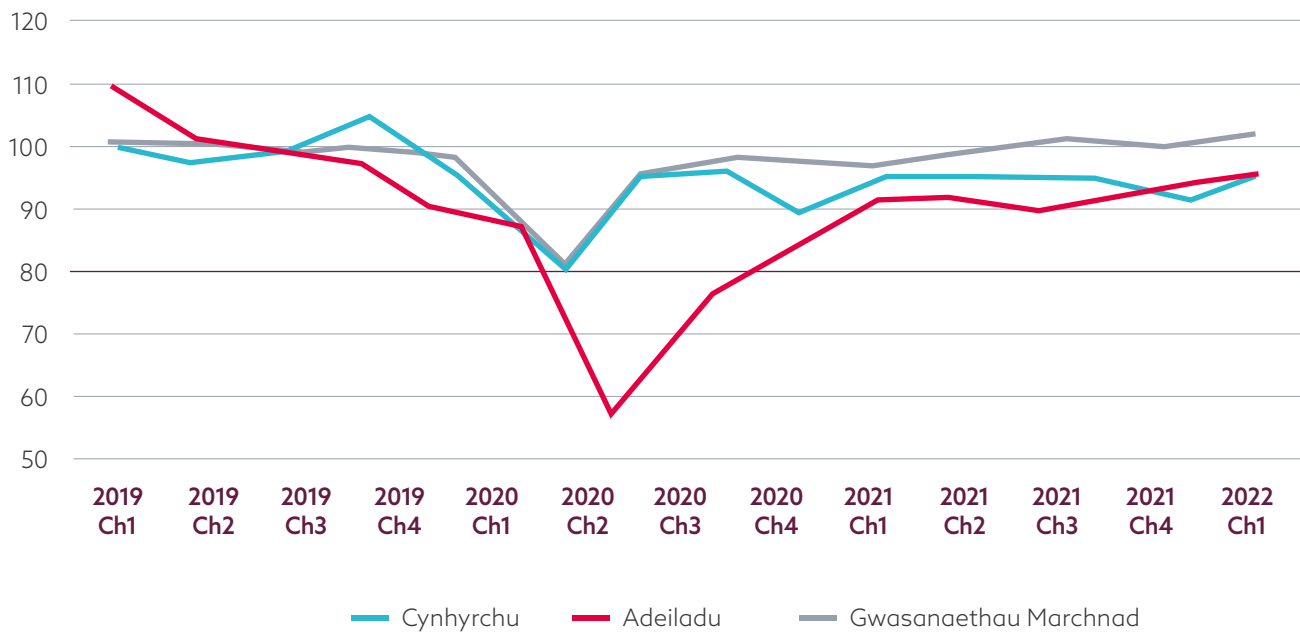
Twf allbwn cadarnhaol ar y cyfan ar draws sectorau Cymru yn 2022 Ch1

Mae Ffigur 2 yn dangos y duedd ym mynegeion cynnyrch cynhyrchu, adeiladu, a gwasanaeth marchnad Cymru o 2019 Ch1 i 2022 Ch1. Adferodd allbwn yn y diwydiannau hyn o'r gostyngiadau sydyn yn 2020 Ch2. Ar ôl gostyngiad yn 2021 Ch1, cynyddodd y mynegai cynhyrchu i 94.5 erbyn 2022 Ch1.

Arhosodd mynegai gwasanaethau marchnad yn gymharol sefydlog yn y cyfnod o 2021 Ch3 i 2022 Ch1. Yn dilyn yr ataliadau gorfodol yn ystod y cyfnod cloi yn 2020 Ch1 a Ch2, gwelwyd adferiad cadarn yn y mynegai adeiladu, o 55.4 yn 2020 Ch2 i 94.4 yn 2022 Ch1.

Ffigur 2.

Mynegeion allbwn Cymru: tuedd 2019 Ch1 - 2022 Ch1 (2019=100)

Ffynhonnell: [Stats Wales](#), [Stats Cymru](#), [Mynegeion Cynhyrchu ac Adeiladu Cymru \(2019=100\) fesul adran a blwyddyn](#) a [Mynegai Gwasanaethau Marchnad \(2019=100\) yn ôl blwyddyn ac ardal](#).

Gostyngiad mewn genedigaethau a marwolaethau busnes yn y DU a Chymru yn y chwarter hyd at 2022 Ch2

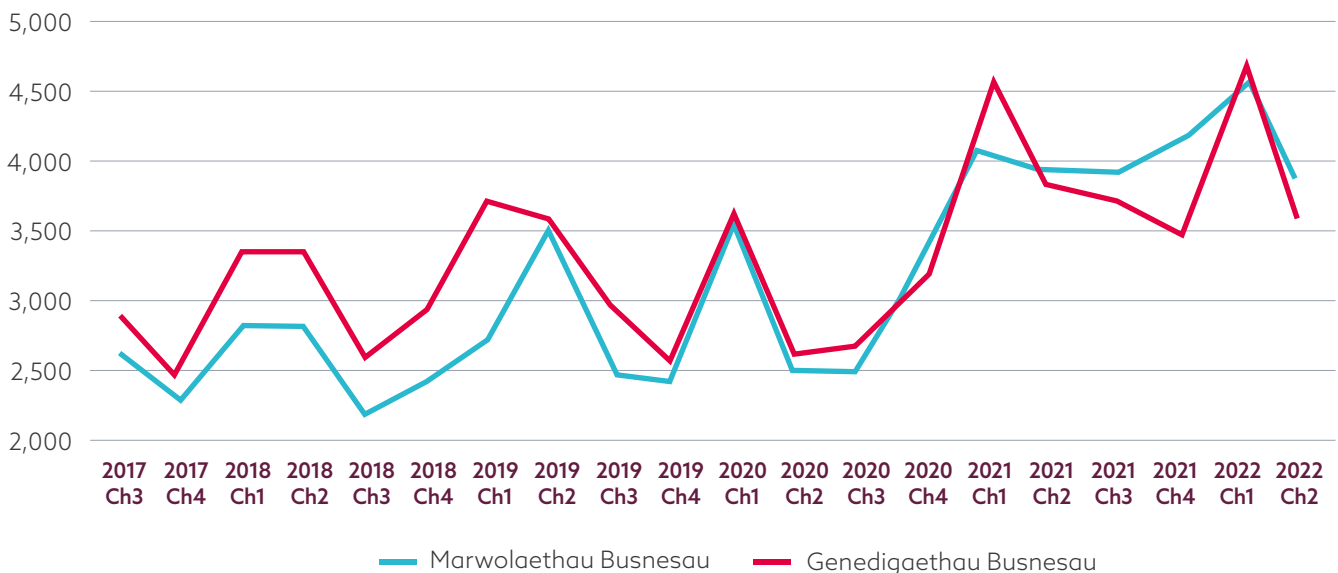
Yn ôl y SYG⁴⁵, gostyngodd genedigaethau busnes y DU yn y chwarter hyd at 2022 Ch2, gan ostwng 31.4% i 93,500. Gostyngodd nifer y busnesau a gaewyd hefyd o 137,210 yn Ch1 2022 i 113,700 yn 2022 Ch2.

Roedd nifer y busnesau a gaewyd yn y DU yn 2022 Ch2 27.1% yn uwch na'r cyfartaledd o fusnesau'n cau yn ail chwarter blynnyddoedd calendr 2018-2021. Roedd genedigaethau busnes yn fwy sefydlog dros yr un cyfnod, gan gynyddu 1.6%. O gymharu â 2020 Ch1, amaethyddiaeth, coedwigaeth a physgota, trafniadaeth a storio, a sectorau manwerthu a welodd y cynnydd mwyaf mewn marwolaethau busnes.

Dilynwyd cynnydd mewn genedigaethau busnes a marwolaethau yn 2022 Ch1 yng Nghymru gan ostyngiad mewn genedigaethau busnes a marwolaethau yn 2022 Ch2. Mae Ffigur 3 yn dangos yr amrywiad tymor hwy mewn genedigaethau a marwolaethau busnes o 2017 Ch3 i 2022 Ch2. Ar ôl uchafbwynt newydd yn nifer y busnesau a gaewyd yn 2022 Ch1 (4,610), gostyngodd y nifer i 3,860 yn 2022 Ch2. Mae'r nifer hwn ychydig yn is na'r un chwarter ym mlwyddyn galendr 2021 (3,950). Yn yr un modd, mae nifer y genedigaethau busnes yn 2022 Ch2 (3,585) yn is na'r un yn y chwarter blaenorol (4,715) a'r un chwarter y flwyddyn flaenorol (3,865).

Ffigur 3

Genedigaethau a marwolaethau busnes chwarterol yng Nghymru 2017 Ch3-2022 Ch2

Ffynhonnell: [Demograffeg busnes SYG, ystadegau arbrofol chwarterol, DU](#)

⁴⁵ <https://www.ons.gov.uk/businessindustryandtrade/business/activitysizeandlocation/datasets/businessdemographyquarterlyexperimentalstatisticsuk>

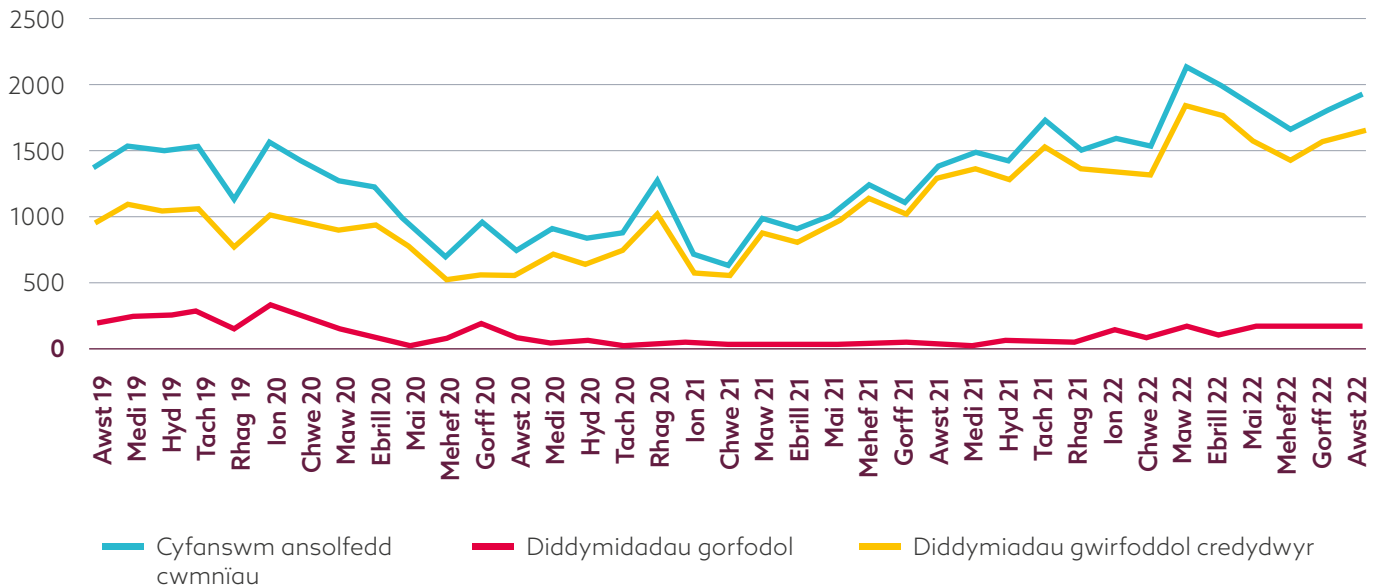
Cynyddodd nifer yr ansolfeddu cwmnïau cofrestredig yng Nghymru a Lloegr yn y flwyddyn hyd at Awst 2022

Mae Ffigur 4 yn dangos y duedd o ansolfedd cwmnïau cofrestredig yng Nghymru a Lloegr⁴⁶. Mae'r gyfres hon yn rhoi rhai arwyddion o farwolaethau busnes yn y dyfodol fel yr adroddir yn Ffigur 3. Yng Nghymru a Lloegr, roedd nifer yr ansolfedd yn 1,933 ym mis Awst 2022, sy'n uwch

na'r flwyddyn flaenorol (1,348 ym mis Awst 2021) a chyn dechrau'r cloi am y tro cyntaf (1,345 ym mis Chwefror 2020). Diddymiadau gwirfoddol credydwy'r oedd prif yrrwr yr ansolfedd cyffredinol. Mewn cyferbyniad, dim ond 142 allan o 1,933 o ansolfedd oedd yn ddatodiad gorfodol.

Ffigur 4.

Ansolfedd cwmnïau cofrestredig misol yng Nghymru a Lloegr

Ffynhonnell: Y Gwasanaeth Ansolfedd (datodiadau gorfodol yn unig); Tŷ'r Cwmnïau (pob math arall o ansolfedd)

⁴⁶ <https://www.gov.uk/government/statistics/monthly-insolvency-statistics-august-2022>

Ar nodyn mwy cadarnhaol, canfu'r *Monitor Mentergarwch Byd-eang* fod cyfradd cyfanswm gweithgaredd mentegarol cyfnod cynnar (CGM) yn y DU yn 2021 yn 11.5%, sy'n sylweddol uwch na'r gyfradd yn 2020 (7.5%) a chyfradd yr Almaen (6.9%) a Ffrainc (7.7%).⁴⁷ Cyrhaeddodd CGM yng Nghymru 10.3% yn 2021, sy'n sylweddol uwch na'r gyfradd o 6.5% yn 2020⁴⁸. Cyfradd menywod (9.8%) a chyfradd dynion (10.7%) CGM oedd yr uchaf a gofnodwyd yng Nghymru.

Monitor Cyllid BBaCh BVA BDRC yn dadansoddi'r data treigl 3 mis blaenorol hyd at ddiwedd Gorffennaf 2022⁴⁹. Datgelodd y Monitor fod amcangyfrif o 28% o'r holl BBaChau wedi adrodd am dwf yn y 12 mis diwethaf; tyfodd y ganran hon i 45% yn achos busnesau sy'n cyflogi rhwng 10-49 o bobl. O ran y galw am gyllid, mae dyheadau twf yn y dyfodol yn bwysig. Adroddodd y Monitor fod gan 43% o BBaChau gynlluniau i dyfu yn y 3 mis hyd at Orffennaf 2022. Ar ddiwedd yr ail chwarter yn 2021 roedd canran y busnesau bach a chanolig a oedd â chynlluniau i dyfu yn 52%. Unwaith eto roedd dyheadau twf ar eu cryfaf yn y BBaChau hynny a oedd yn cyflogi rhwng 10-49 o bobl lle'r oedd gan 61% gynlluniau i dyfu yn y data 3 mis hyd at fis Gorffennaf 2022. Roedd y dyheadau ar gyfer twf yn llawer is yn y busnesau hynny â dim gweithwyr lle'r oedd

data'r 3 mis hyd at fis Gorffennaf yn awgrymu mai dim ond 40% oedd â chynlluniau i dyfu. Roedd rhyw 59% o BBaChau mewn 'hwyliau da' ynglŷn â'u busnesau ond gyda'r ganran hon yn cynyddu i 84% yn y BBaChau hynny a oedd yn cyflogi rhwng 50-249 o bobl.

Yn ôl y Monitor, roedd 35% o'r BBaChau a holwyd yn y tri mis hyd at Orffennaf 2022 wedi gweld dirywiad mewn busnes yn y flwyddyn flaenorol, gan nodi gwelliant o gymharu â 2021 Ch1 pan oedd y ffigur cyfatebol yn 65%. Yn y cyfamser, dywedodd 36% o BBaChau eu bod yn aros yr un maint.

Datgelodd *Arolwg o Effeithiau ac Amodau Busnes* y Swyddfa Ystadegau Gwladol (AEAB / BICS) ar gyfer y cyfnod 5 Medi 2022 i 18 Medi 2022 (Ton 65) fod cyfran yr holl fusnesau yn y DU a ddywedodd eu bod yn masnachu'n llawn wedi cynyddu o 76.7% yn y cyfnod 27 Rhagfyr 2021 i 9 Ionawr 2022 (Ton 47) i 84.4%. Yn y cyfamser, gostyngodd canran y busnesau a roddodd y gorau i fasnachu ac nad ydynt yn bwriadu ailgychwyn, neu roi'r gorau i fasnachu yn barhaol, ychydig bach o 6% i 5.5% yn ystod y cyfnod hwn.

Tynnodd sylw'r adroddiad AEAB / BICS hefyd fod prisiau ynni cynyddol yn effeithio ar 44.1% o gynhyrchiant a/neu gyflenwyr yr holl ymatebwyr, gyda'r ffigur hwn yn uwch ar gyfer Cymru (47.2%).

Gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr â chanol y dref

Tynnwyd sylw at achos pryder pellach yn y sector manwerthu BBaCh yng Nghymru yn y ffigurau ar gyfer nifer yr ymwelwyr ar gyfer Awst 2022. Dangosodd ymchwil gan Gonsortium Manwerthu Cymru, er gwaethaf cynnydd yn nifer yr ymwelwyr yng Nghymru o fis Gorffennaf 2022 (o 2.7 pwynt canran) a briodolir i siopwyr gwyliau

haf, roedd y ffigurau gryn dipyn yn is na lefelau cyn-bandemig. Adroddwyd bod ffigurau Awst 2022 13.1% yn llai nag Awst 2019 yng Nghymru, a dim ond Gogledd-ddwyrain Lloegr oedd â dirywiad mwy difrifol yn y DU dros yr un cyfnod.⁵¹

⁴⁷ <https://www.enterpriseresearch.ac.uk/wp-content/uploads/2022/09/98522-GEM-Report-UK-2022.pdf>

⁴⁸ <https://www.enterpriseresearch.ac.uk/wp-content/uploads/2022/09/98525-GEM-Report-Wales-2022-1.pdf>

⁴⁹ <https://www.bva-bdrc.com/wp-content/uploads/2022/09/SME-Monthly-charts-July-FINAL.pdf>

⁵⁰ <https://www.ons.gov.uk/economy/economicoutputandproductivity/output/datasets/businessinsightsandimpactontheeconomy>

⁵¹ <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2022/08/NIESR-UK-Economic-Outlook-Summer-2022.pdf>

- Mae cyfraddau llog wedi codi ac mae benthycyca i BBaChau wedi gostwng yn 2022.
- Roedd gan dros hanner BBaChau Cymru sgôr credyd Gofal ym mis Medi 2022.
- Mae'r Monitor Cyllid BBaChau yn datgelu rhywfaint o ostyngiad yn y BBaChau sy'n defnyddio cyllid allanol yn y cyfnod hyd at fis Gorffennaf 2022.

Ychydig o newid a welwyd yn ail chwarter 2022 yn argaeledd cyffredinol credyd busnes yn ôl Arolwg o *Amodau Credyd 2022 Banc Lloegr Ch2*⁵². Adroddodd benthycwyr newidiadau ar gyfer y tri mis hyd at ddiwedd Mai 2022 (Ch2), o gymharu â'r cyfnod rhwng Rhagfyr a Chwefror a newidiadau disgwylid yn y tri mis hyd at ddiwedd Awst 2022.

Dywedodd benthycwyr nad oedd y credyd sydd ar gael i fusnesau wedi newid yn y tri mis hyd at ddiwedd Mai 2022, ac roedd hyn waeth beth

fo maint y benthycwyr corfforaethol. Roedd benthycwyr hefyd yn disgwyl i argaeledd credyd aros yn ddigyfnewid yn ystod Mehefin-Awst 2022. Yn yr un modd, datgelodd benthycwyr eu bod yn disgwyl i'r galw am fenthycyca corfforaethol leihau yn y cyfnod Mehefin-Awst 2022 ar gyfer pob maint busnes (ond gyda disgwyl i fusnesau canolig brofi a gostyngiad mwy na chwmnïau bach a mawr). Y ffactor allweddol a gyfrannodd at y galw llai am gredyd oedd y newid yn y rhagolygon economaidd.

Cynyddodd disgwyliadau o ddiffygion busnes yn y dyfodol

Datgelodd Arolwg Ch2 Amodau Credyd 2022 Banc Lloegr hefyd fod disgwyliadau o ran y gyfradd ddiodyn ar fenthyciadau i fusnesau bach wedi cynyddu o +9.3 yn y 3 mis cyn yr Arolwg i +24.7 am y tri mis yn dilyn yr Arolwg. Yn 2021 Ch2 y ffigurau cymharadwy oedd +11.9 a +45.7

yn y drefn honno.⁵³ Ar ben hynny, gwelodd y galw yn y dyfodol am fenthycyca cardiau credyd gan fusnesau bach a benthyciadau heb eu gwarantu hefyd falansau cymharol niwtral ar gyfer 2022 Ch3 (hy, 0, a +0.3) yn y drefn honno.

⁵² <https://www.bankofengland.co.uk/credit-conditions-survey/2022/2022-q2>

⁵³ Yn Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr, er mwyn cyfrifo canlyniadau cyfanredol, rhoddir sgôr i bob benthycwr yn seiliedig ar eu hymateb. Mae benthycwyr sy'n dweud bod amodau credyd wedi newid 'yn sylweddol' yn cael dwywaith sgôr y rhai sy'n dweud bod amodau wedi newid 'ychydig'. Yna caiff y sgorau hyn eu pwysoli gan gyfrannau benthycwyr o'r farchnad. Dadansoddir y canlyniadau drwy gyfrifo 'balansau canrannol net' – y gwahaniaeth rhwng cydbwysedd pwysol y benthycwyr sy'n adrodd, er enghraifft, bod y galw yn uwch/is neu fod telerau ac amodau yn dynnach/llacach. Mae'r balansau canrannol net yn cael eu graddio i orwedd rhwng ±100. Mae balansau cadarnhaol yn dangos bod benthycwyr, ar ôl pwysu a mesur, wedi adrodd er enghraifft, bod y galw disgwylid/argaeledd credyd/diodynadau yn uwch na thros y cyfnod blaenorol/cyfredol o dri mis, neu fod y telerau a'r amodau y rhoddyd credyd arnynt yn dod yn rhatach neu'n llacach yn y drefn honno.

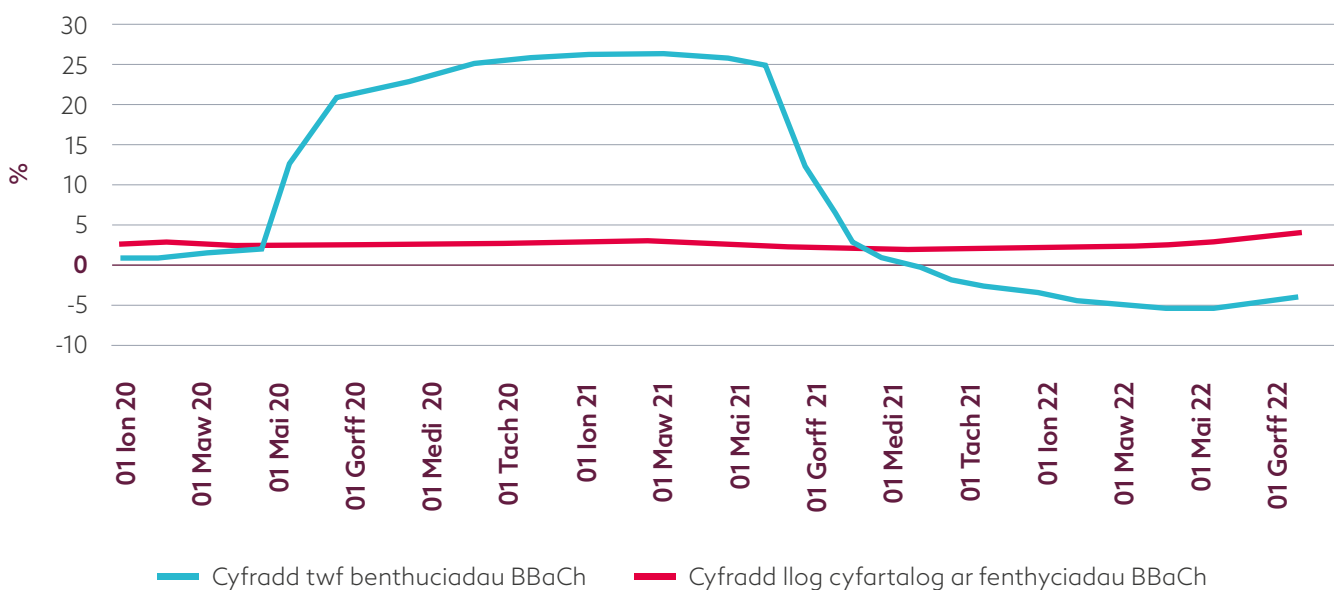
Gostyngiadau mewn benthyca i BBaChau a chyfraddau llog cynyddol

Mae Ffigur 5 yn dangos cyfradd twf misol benthyciadau BBaCh yn seiliedig ar ddata Banc Lloegr.⁵⁴ Roedd y gyfradd twf misol yn negyddol yn ystod Ch2 2022 (tua -5%). Mae'r cyfraddau twf misol wedi gostwng o 25.4% ym mis Ebrill 2021 i -5.1% ym mis Mawrth 2022 ac wedi aros yn gymharol sefydlog ers hynny. Mae Ffigur 5 hefyd yn awgrymu bod y gyfradd

llog gyfartalog wedi'i phwysoli ar fenthyciadau BBaChau wedi cynyddu'n raddol o 2.66% ym mis Tachwedd 2021 i 4.19% ym mis Awst 2022.⁵⁵ Disgwylir i'r cyfraddau hyn gynyddu ymhellach yn dilyn cyhoeddiad Medi 2022 gan Fanc Lloegr y byddai cyfraddau llog yn cynyddu i 2.25% a gyda disgwyliadau o gynnydd ychwanegol yng nghyfradd y Banc yn y dyfodol agos.

Ffigur 5.

Cyfradd twf benthyciadau BBaCh a chyfraddau llog ar fenthyciadau BBaCh

Ffynhonnell: [Banc Lloegr](#)

Gostyngodd benthyca i BBaChau i £114.8bn ym Mhrydain yn 2021 Ch4 (o £120.3bn yn 2021 Ch3).⁵⁷ Roedd cyfanswm y benthyciadau ym Mhrydain yn 2021 yn ei chyfanrwydd oedd £487.4bn, i fyny o £451.6 biliwn yn y

flwyddyn galendr flaenorol (cynnydd o bron i 8%). Yn Ch4 2021, cyfanswm y benthyciadau i BBaChau oedd £4.8bn yng Nghymru a'r ffigwr ar gyfer y flwyddyn gyfan oedd tua £20bn, i fyny tua 6% o'r flwyddyn galendr flaenorol.

⁵⁴ Dyma gyfradd twf misol 12 mis y bunt / sterling sefydliadau ariannol ariannol a'r holl fenthyciadau arian tramor i fentrau bach a chanolig (ar ffurf canrannol) wedi'u haddasu'n dymhorol. Cyfres Banc Lloegr RPMZO8M

⁵⁵ Cyfartaledd misol cyfradd llog y bunt / sterling wedi'i bwysoli ar gyfartaledd banciau preswyl y DU - benthyciadau eraill, cyfradd gyfnewidiol sy'n gysylltiedig â Chyfradd Banc (ail osodiad <3mis) i fentrau bach a chanolig (ar ffurf canrannol) heb ei haddasu'n dymhorol. Cyfres Banc Lloegr CFMZ6HQ.

⁵⁶ [Credit Conditions Survey - 2021 Q4 | Bank of England](#)

⁵⁷ <https://www.ukfinance.org.uk/data-and-research/data/sme-lending-within-uk-postcodes>

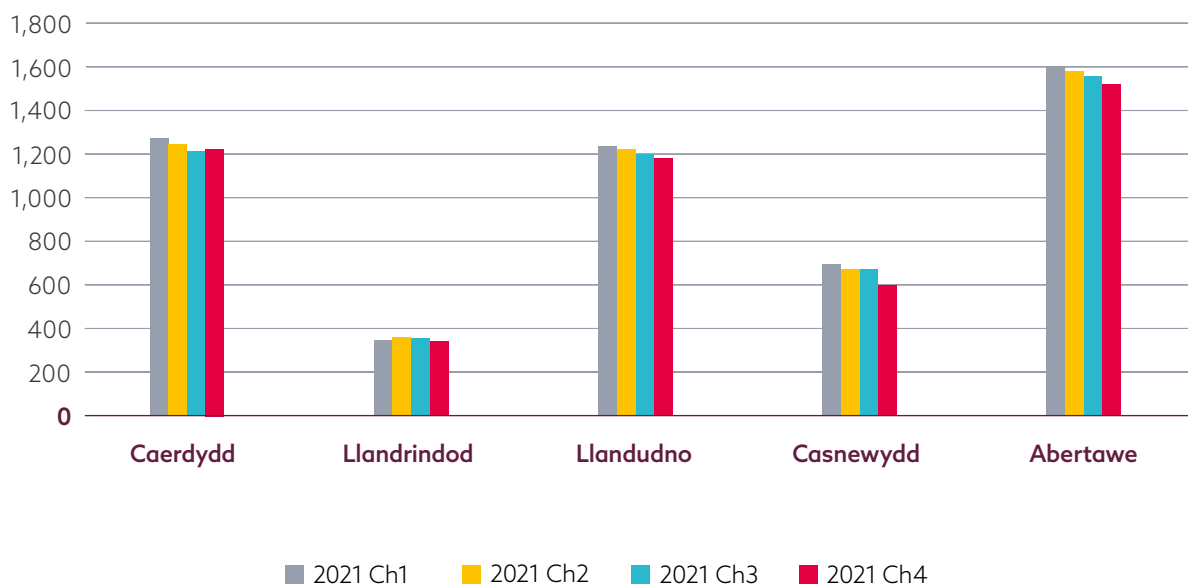
Tuedd ar i lawr mewn benthycu i BBaChau yng Nghymru yn ystod 2021

Yng Nghymru bu gostyngiad bach mewn benthycu ar gyfer pob un o'r pedwar chwarter hyd at 2021 Ch4, gan ostwng o £5.2bn yn Ch1 2021 i £4.8bn yn 2021 Ch4. Mae Ffigur 6 yn dangos amcangyfrifon o fenthycu yn ôl prif

ardaloedd cod post Cymru ar gyfer y pedwar chwarter a ddaeth i ben yn 2021 Ch4. Mae hwn yn dangos gwerthoedd benthycu fesul chwarter ym mhob ardal cod post, heb fawr o newid yng ngwerthoedd pob ardal dros y cyfnod.

Ffigur 6.

Benthycu BBaCh yn ôl ardal cod post yng Nghymru (£m y flwyddyn hyd at 2021 Ch4)

Ffynhonnell: [Data Benthycu Cod Post Cyllid y DU: BBaChau](#)

Roedd gan dros hanner BBaChau Cymru sgôr credyd Gofalus ym mis Medi 2022

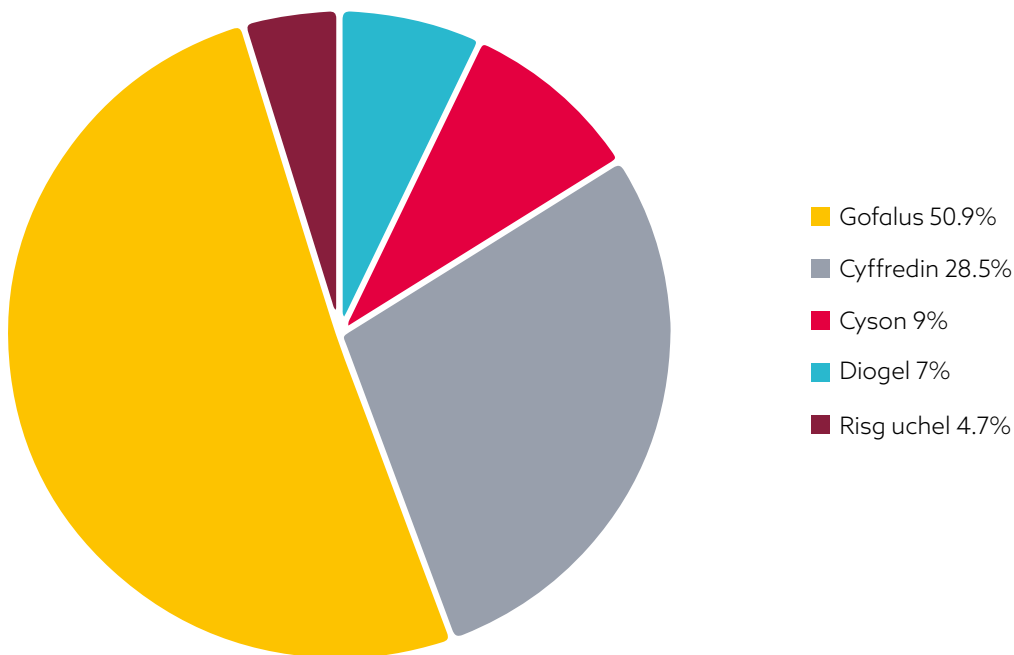
Mae'r gyfres o Adroddiadau chwarterol Dirnad Economi Cymru yn rhoi diweddariad rheolaidd ar y risg credyd sy'n gysylltiedig â busnesau bach a chanolig yng Nghymru. Ym mis Medi 2022 archwiliwyd cronfa ddata Bureau van Dijk FAME ac roedd gwybodaeth sgôr credyd ar gael ar gyfer cyfanswm o 85,006 o gwmnïau BBaCh. Diffinnir risg credyd yma naill ai fel risg credyd Diogel, Cyson, Cyffredin, Gofalus neu Uchel. Mae'r tebygolrwydd y bydd cwmni sydd wedi'i restru'n Ddiogel yn methu o fewn y cyfnod cyfrifyddu nesaf tua 1%, o ran cwmni sydd wedi'i raddio fel Cyffredin mae'r tebygolrwydd o

fethu tua 5%, tra gallai cwmni sydd wedi'i restru fel Risg Uchel fod â thebygolrwydd o fethiant o hyd at 20% yn y cyfnod ariannol nesaf.

O'r cyfanswm o dros 85,000 o BBaChau Cymru a nodwyd, roedd ychydig dros 43,200 (50.9%) yn perthyn i'r categori Gofalus, ac fe raddiwyd yn agos at 4,000 (4.7%) fel Risg Uchel (gweler Ffigur 7). Mae'n anodd gyda'r data hwn i gymharu un cyfnod gydag un arall. Fodd bynnag, datgelodd Adroddiad blynyddol 2021/22 gyfrannau tebyg iawn o BBaCh Cymru yn y categorïau Gofalus a Risg Uchel.⁵⁸

Ffigur 7.

Canrannau amcangyfrifedig BBaChau Cymru sy'n disgyn i wahanol ddsbarthiadau risg, Medi 2022

⁵⁸ https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-08/Annual%20report%202021_22%20Economic%20Intelligence%20Wales.pdf

Gostyngodd cyfran y BBaChau sy'n defnyddio cyllid allanol yn y cyfnod hyd at Orffennaf 2022

Datgelodd canfyddiadau *Monitor Cyllid BBaChau*⁵⁹ ar gyfer y cyfnod 3 mis hyd at ddiwedd Gorffennaf 2022 fod 37% o BBaChau y DU yn defnyddio cyllid allanol, sy'n is na'r 45% yn Ch2 2021. Roedd y ffigwr hwn yn uwch ar gyfer y busnesau hynny oedd yn cyflogi 10-49 o bobl (56%). O gymharu â chyfnod tebyg mewn blynyddoedd blaenorol, mae canran y BBaChau sy'n defnyddio cyllid allanol yn gyffredinol wedi gostwng ar draws pob band maint. Canfuwyd bod BBaCh sy'n cymryd rhan mewn allforio yn llawer mwy tebygol o fod yn defnyddio cyllid allanol. Benthyciadau/morgeisi masnachol a chardiau credyd oedd y mathau mwyaf cyffredin o gyllid a ddefnyddiwyd. Cynyddodd cyfran ymatebwyr yr arolwg nad oeddent yn fenthycwyr parhaol i 47% yn y 3 mis hyd at fis Gorffennaf. Yn 2021 Ch2 y ffigwr cymharol oedd 45%.

Mae'r *Monitor* hefyd yn datgelu bod cyfran y BBaChau a oedd yn chwistrellu arian personol i'w busnesau yn 34% yn y 3 mis hyd at Orffennaf 2022, sy'n is na'r 39% a adroddwyd yn Ch1

2022. Gan ddadansoddi'r 34% ar gyfer y 3 mis hyd at Orffennaf 2022, teimlai 21% fod yn rhaid iddynt chwistrellu arian i mewn, tra mai dewis chwistrellu arian i mewn wnaeth 13%. Roedd cyfran y BBaCh a oedd yn fodlon defnyddio cyllid i dyfu eu busnesau yn 32% ym mis Gorffennaf, ac nid oedd hyn wedi newid fawr ddim ers 2021 Ch4. Fodd bynnag, roedd yr un ffigur ar gyfer y BBaChau hynny a ganolbwyntiodd ar y farchnad ryngwladol yn llawer uwch (46%).

Yn olaf, dywedodd 29% o BBaCh yn y tri mis hyd at fis Gorffennaf 2022 fod yr hinsawdd economaidd bresennol yn rhwystr mawr i redeg busnes dros y flwyddyn nesaf. Yn y cyfamser, adroddodd 42% eu bod wedi'u heffeithio'n sylweddol gan gostau cynyddol, sydd ychydig yn is na'r ffigwr ym mis Ebrill (44%). Datgelodd y *Monitor* fod busnesau bach a chanolig â gogwydd allforio yn llai tebygol o gael eu heffeithio gan gostau cynyddol.

⁵⁹ SME Finance Monitor 3 month rolling analysis to end July 2022. BVA [BDRC BVA BDRC | SME Finance Monitor \(bva-bdrc.com\)](https://www.bva-bdrc.com)

⁶⁰ Belghitar, Y., Moro, A., & Radić, N. (2022). When the rainy day is the worst hurricane ever: The effects of governmental policies on SMEs during COVID-19. *Small Business Economics*, 58(2), 943-961.

Calabrese, R., Cowling, M., & Liu, W. (2022). Understanding the dynamics of UK Covid-19 SME financing. *British Journal of Management*, 33(2), 657-677

Canfyddiadau ymchwil diweddar ar ymyriadau cysylltiedig â Covid-19

Mae papurau academaidd diweddar⁶⁰ wedi archwilio ymyriadau ariannol y wladwriaeth trwy gyfnod Covid-19. Mae Calabrese et al. (2022) a ganolbwyntiodd ar gymorth a gynigiwyd rhwng mis Ebrill a mis Medi 2020, wei canfod bod 92.1% o fenthyciadau i BBaCh wedi'u cefnogi gan lywodraeth y DU yn y cyfnod; a chynyddodd y galw, y cyflenwad a chyfran y llywodraeth o fenthycia BBaCh yn ystod y cyfnod. Canfuwyd bod cwmnïau sy'n perfformio'n well yn fwy tebygol o gael benthyciadau, ac o blith busnesau micro a bach oedd y galw mwyaf am fenthyciadau. Canfu Belgitar et al. (2022) fod cynlluniau cymorth y llywodraeth, gan gynnwys y Cynllun Cadw Swyddi Coronafeirws a'r Cynllun Benthyciadau Bownsio Nôl, wedi lleihau nifer y BBaChau ag enillion negyddol

ac yn lleihau nifer y swyddi sydd mewn perygl. Roeddent hefyd yn awgrymu bod cwmnïau a oedd yn perfformio'n waeth yn cael mwy o fudd o'r cynlluniau hyn, ond nad yw'r diwydiannau a gafodd eu taro waethaf gan Covid-19 bob amser yn elwa fwyaf ar y cynlluniau hyn.

Nod Llywodraeth Cymru oedd cefnogi BBaCh yr effeithir arnynt gan Covid-19 drwy'r Gronfa Cadernid Economaidd (CCE). Bydd trydydd adroddiad Dirnad Economi Cymru ar ymyriadau Covid-19 yn ymchwilio i effeithiolrwydd CCE o ran cefnogi busnesau yng Nghymru. Bydd yr adroddiad yn cynnwys dadansoddiad o arolwg buddiolwyr, yn ogystal â dadansoddiad o ddata gweinyddol ar gyfer cyfnodau CCE 3-7.

⁶⁰ Belgitar, Y., Moro, A., & Radić, N. (2022). When the rainy day is the worst hurricane ever: The effects of governmental policies on SMEs during COVID-19. *Small Business Economics*, 58(2), 943-961.

Calabrese, R., Cowling, M., & Liu, W. (2022). Understanding the dynamics of UK Covid-19 SME financing. *British Journal of Management*, 33(2), 657-677

- Yn 2022/23 Ch1 gwnaeth Banc Datblygu Cymru 122 o drafodion buddsoddi gwerth £23.8m.
- Nodweddwyd buddsoddiadau a wnaed yn Ch1 2022/23 gan niferoedd cymharol isel o swyddi newydd, ond gyda lefelau cymharol uchel o swyddi wedi'u diogelu o gymharu â chwarteri blaenorol.
- Sicraodd y sector adeiladu y gwerth uchaf o fuddsoddiadau yn Ch1 2022/23, ond y sector gweithgynhyrchu a ddiogelodd y nifer fwyaf o swyddi yn y cyfnod.

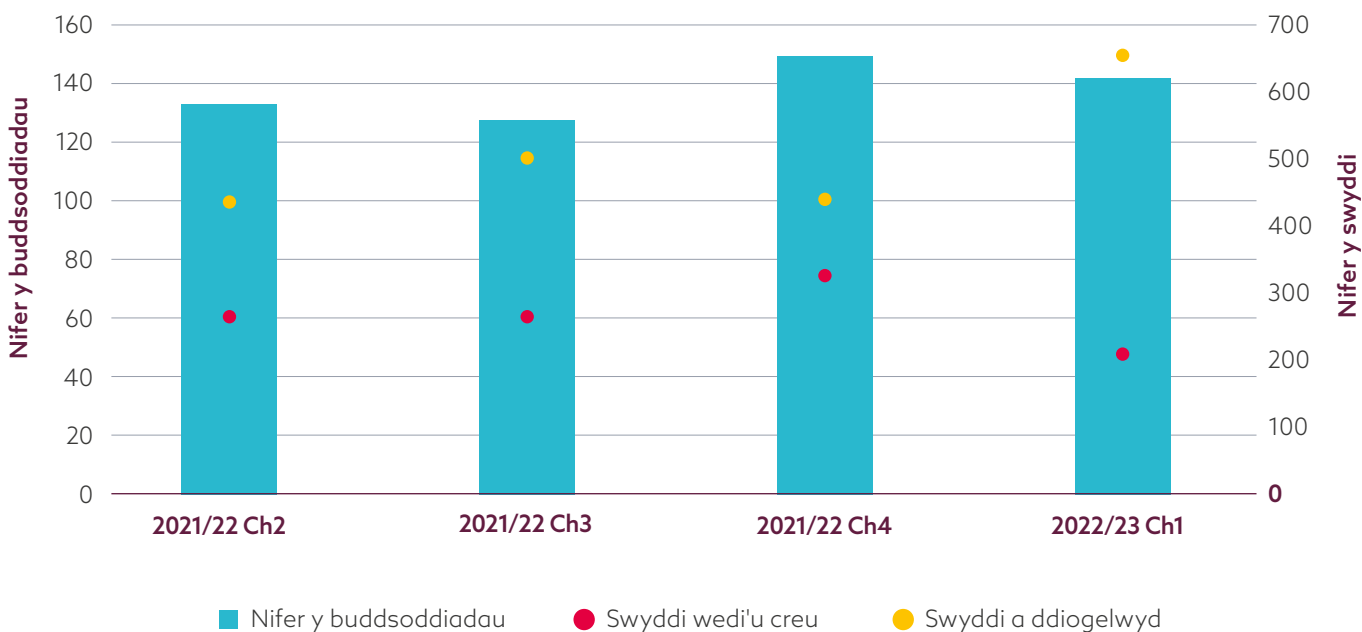
Yn chwarter agoriadol 2022/23, gwnaeth Banc Datblygu Cymru gyfanswm o 122 o fuddsoddiadau, yn gysylltiedig â 211 o swyddi newydd, a 650 o swyddi wedi'u diogelu.

Mae Ffigur 8 yn dangos gostyngiad yn nifer y buddsoddiadau yn chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2022/23, o gymharu â chwarter olaf 2021/22. Mae hwn hefyd yn batrwm a welwyd yn y flwyddyn flaenorol, sy'n awgrymu bod busnesau yn llai tebygol o geisio cyllid yn ystod misoedd agoriadol y flwyddyn ariannol. Er bod y swyddi newydd a grëwyd gan y buddsoddiadau

a wnaed yn chwarter agoriadol y flwyddyn ariannol i lawr ar y tri chwarter blaenorol a ddangosir yn Ffigur 8, mae nifer y swyddi a ddiogelwyd yn llawer uwch. Mae'n bosibl bod hyn yn adlewyrchu'r hinsawdd economaidd anodd sydd ohoni, lle gallai'r cwmnïau hyn fod yn ceisio cyllid yn bennaf i oroesi a chynnal/diogelu eu gweithgarwch, yn hytrach na cheisio tyfu.

Ffigur 8.

Trafodion buddsoddi a swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd, 2021/22 Ch2 - 2022/23 Ch1

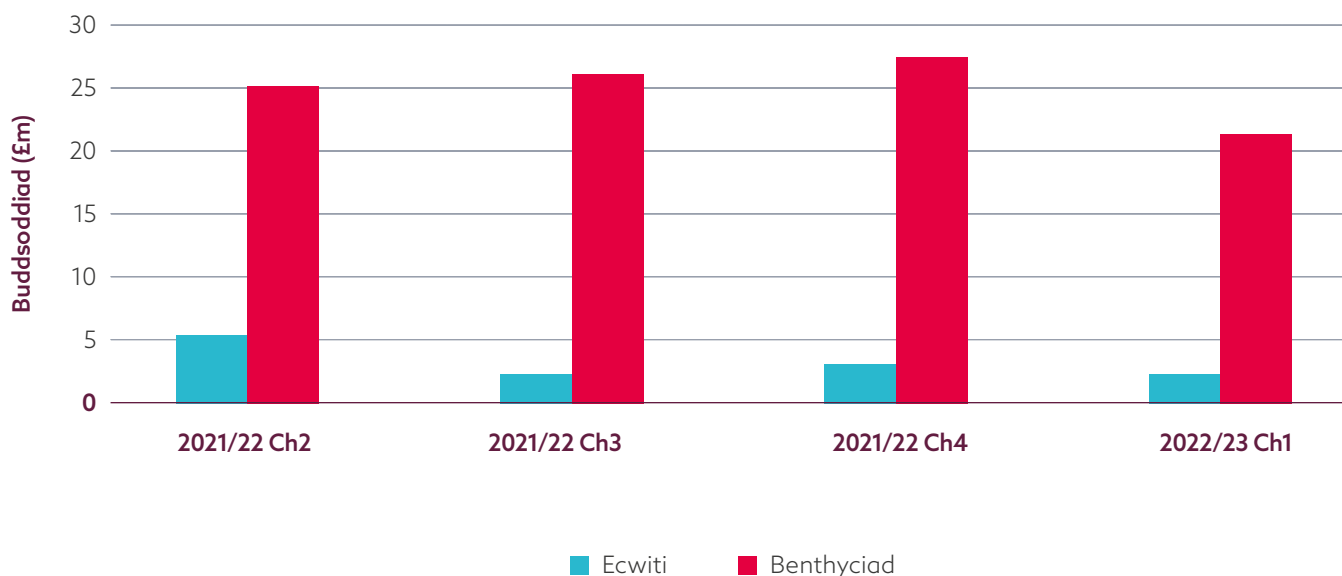
Cyfanswm gwerth y buddsoddiadau a wnaed yn 2022/23 Ch1 oedd £23.8m.

Roedd gwerth y buddsoddiadau yn chwarter cyntaf 2022/23 hefyd yn is na lefelau'r tri chwarter blaenorol, o ran cyllid benthyciadau ac ecwiti (Ffigur 9). Roedd buddsoddiad benthycia newydd yn £21.8m yn 2022/23 Ch1, i lawr o £27.7m yn chwarter olaf 2021/22, ac o £26m yn 2021/22 Ch3. Gwerth y buddsoddiadau ecwiti a wnaed yn Ch1 2022/23 oedd £2m, o gymharu â £2.6m yn 2021/2 Ch4, £1.9m yn 2021/22 Ch3, a £5m yn ail chwarter 2021/22Ch2. Mae

dadansoddi buddsoddiadau yn chwarterol yn anochel yn golygu y gall ffigurau ar gyfer unrhyw chwarter unigol gael eu dylanwadu gan un neu ddau o gytundebau buddsoddi mawr yn ystod y cyfnod. Fodd bynnag, mae gwerth cyllid ecwiti yn parhau'n gymharol isel o'i gymharu â chyllid benthyciadau. Mae ymchwil yn awgrymu bod BBaChau yn gyffredinol yn llai parod i ystyried opsiynau cyllid ecwiti, gan ffafrio cyllid mewnol neu fenthyciadau banc/gorddrafftiau⁶¹.

Ffigur 9.

Buddsoddiad newydd yn ôl math (£m) 2021/22 Ch2 - 2022/23Ch1

⁶¹ Gweler er enghraifft https://developmentbank.wales/sites/default/files/2019-04/Equity%20Clusters%20Report_final.pdf

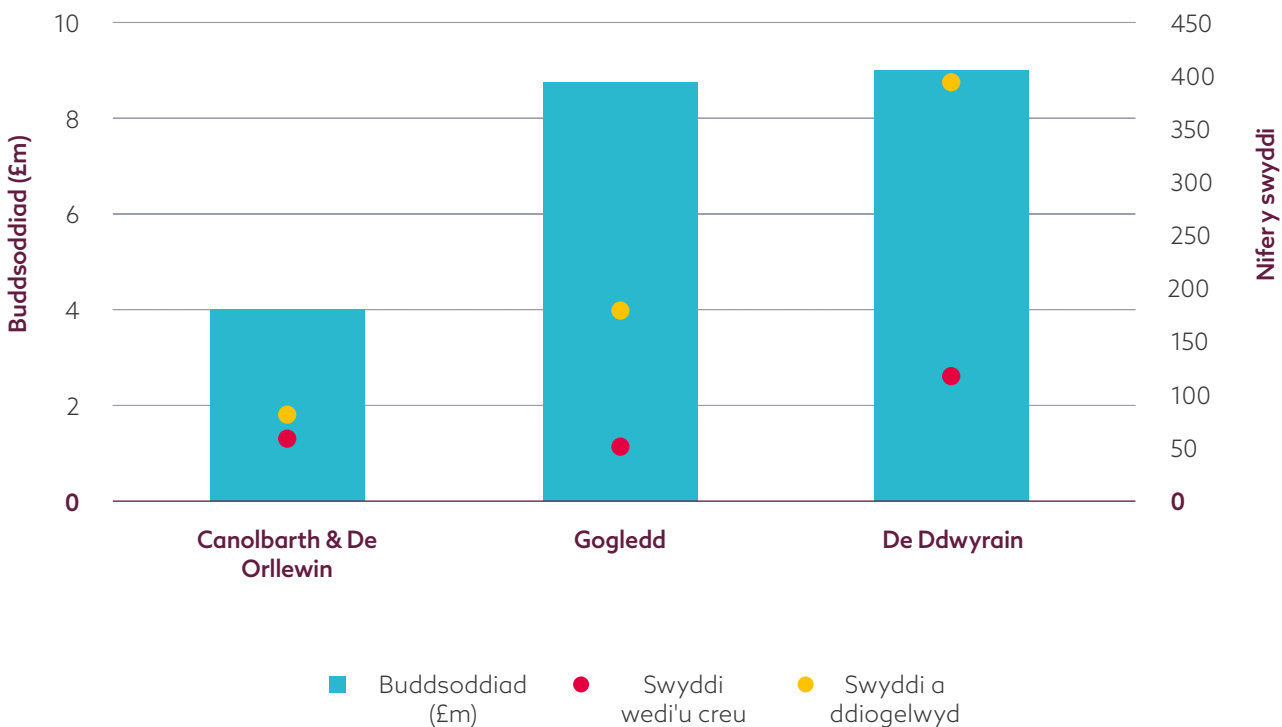
Gogledd Cymru a De-ddwyrain Cymru yn derbyn lefelau tebyg o gronfeydd buddsoddi yn 2022/23 Ch1

Rhanbarth De-ddwyrain Cymru sydd â'r boblogaeth fusnes uchaf, ac fel arfer mae'n derbyn y gyfran fwyaf o fuddsoddiadau Banc Datblygu yn ôl nifer a gwerth. Fodd bynnag, yn chwarter agoriadol 2022/23, roedd gwerth y buddsoddiadau a dderbyniwyd gan fusnesau yng Ngogledd Cymru a De-ddwyrain Cymru ychydig yn wahanol (£8.8m yng Ngogledd

Cymru, ac £8.9m yn y De-ddwyrain, gweler Ffigur 10). Gwnaethpwyd £6.1m o fuddsoddiadau i fusnesau yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru. Roedd y buddsoddiadau a wnaed yn Ch1 2022/23 wedi creu neu ddiogelu bron i 500 o swyddi yn Ne-ddwyrain Cymru, o gymharu â 230 o swyddi yng Ngogledd Cymru, a bron i 140 o swyddi yng Nghanolbarth a De-orllewin Cymru.

Ffigur 10.

Buddsoddiad yn ôl lleoliad, 2022/23 Ch1

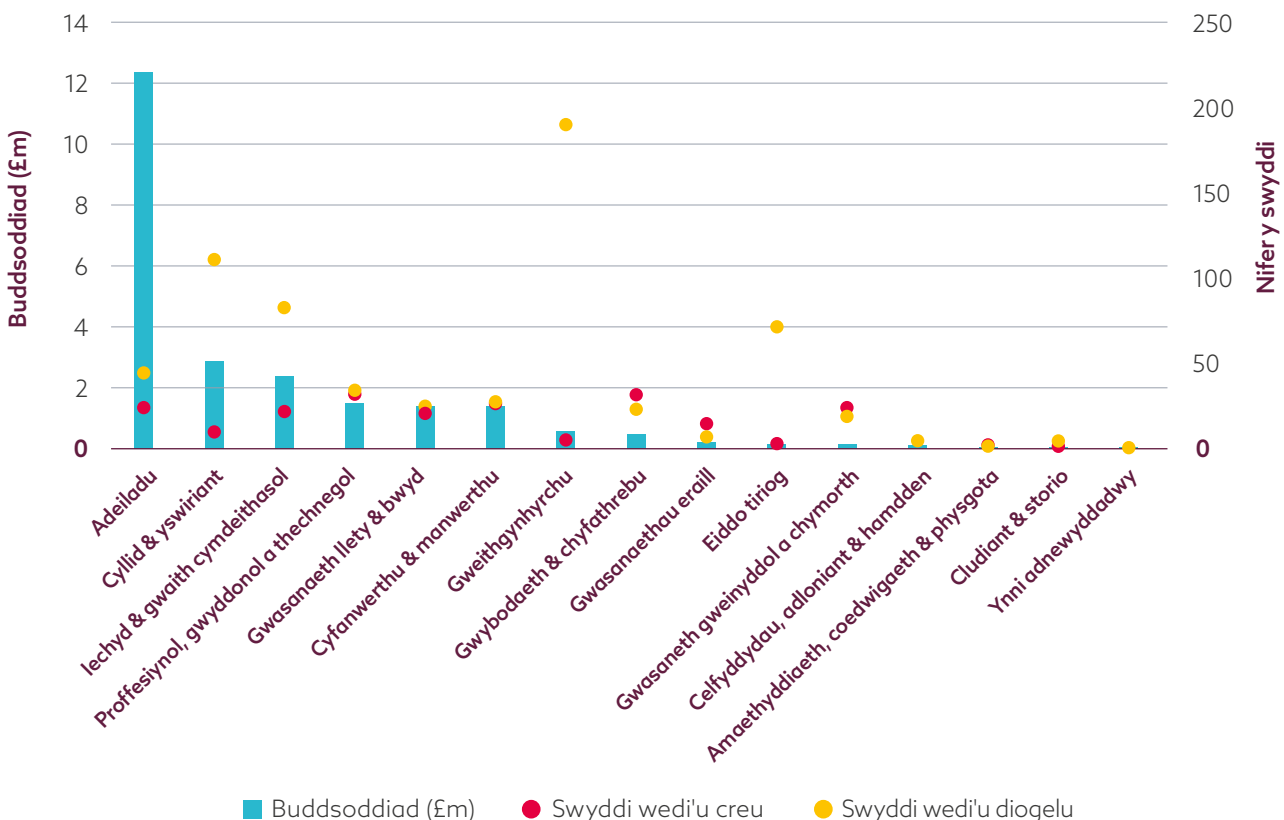
Derbyniodd y sector gweithgynhyrchu gyfran fechan o gyfanswm y cronfeydd buddsoddi ond fe ddiogelodd y nifer fwyaf o swyddi

Mae Ffigur 11 yn dangos bod mwyafrif y cronfeydd buddsoddi wedi'u sicrhau gan y diwydiant adeiladu, a oedd yn cyfrif am dros hanner y buddsoddiadau a wnaed yn 2022/23 Ch1 yn ôl gwerth. Daw cyfran o'r buddsoddiadau hyn o gronfeydd sy'n ymwneud ag eiddo (lle nad yw swyddi'n ddangosydd perfformiad allweddol), sy'n esbonio'r niferoedd cymharol isel o swyddi newydd a swyddi a ddiogelir o gymharu â

gwerth buddsoddiad yn y diwydiant hwn. Yn y sector gweithgynhyrchu, mae'r buddsoddiad llai na £1m wedi llwyddo i ddiogelu'r nifer fwyaf o swyddi yn 2022/23 Ch1 (193 o swyddi). Mae sectorau eraill â niferoedd uchel o swyddi wedi'u diogelu yn chwarter cyntaf 2022/23 yn cynnwys cyllid ac yswiriant (111 o swyddi) ac iechyd dynol a gwaith cymdeithasol (84 o swyddi).

Ffigur 11.

Buddsoddiad a chyflogaeth gysylltiedig fesul diwydiant 2022/23 Ch1

Mae'r adolygiad o amodau economaidd y DU a Chymru yn yr Adroddiad chwarterol hwn yn datgelu rhagolygon heriol iawn ar gyfer misoedd y gaeaf sydd i ddod. Mae'r Prif Weinidog newydd yn wynebu arafu economaidd ynghyd â storm gynyddol dros gyflenwad a phrisiau ynni.

Cyhoeddwyd ystod o fesurau gan Lywodraeth y DU yn gynnar yn yr hydref 2022 i helpu aelwydydd a busnesau drwy'r argyfwng costau byw. Er bod y Gwarant Pris Ynni i aelwydydd wedi lleihau rhywfaint ar yr 'ansicrwydd ynghylch y rhagolygon ar gyfer prisiau ynni manwerthu'r DU'⁶², yr ymateb i'r 'gyllideb fach' oedd cythrwfl yn y marchnadoedd ariannol. Dychwelwyd rhywfaint o sefydlogrwydd yn dilyn y newid yn y penderfyniad yn ymwneud â chyfradd uchaf treth incwm. Mae'r toriadau a gyhoeddwyd mewn trethiant, a gwariant ychwanegol yn ychwanegu pwysau ar gyllid y DU, a gyda'r rhain yn dilyn cynnydd mewn gwariant cyhoeddus yn sgil cyfyngiadau clo Covid-19 o fis Mawrth 2020. Mae'r realiti economaidd presennol yn gadael Llywodraeth y DU â lle cyfyngedig i symudiad yn ei nod datganedig o annog twf yn economi'r DU.

Er bod disgwyliadau chwyddiant wedi'u cwtdogi gan y Gwarant Pris Ynni, mae'r rhagolygon o gyfraddau chwyddiant o dros 10% yn y misoedd i ddod yn dod â'r tebygolrwydd o godiadau pellach mewn cyfraddau llog erbyn diwedd 2022. Yn ogystal, mae'r adroddiad hwn yn rhoi rhywfaint o arwydd bod ansicrwydd cynyddol yn dechrau effeithio ar farchnadoedd llafur sydd o dan straen cynyddol oherwydd cyfraddau anweithgarwch economaidd cynyddol. Testun pryder gwirioneddol yw'r newidiadau tebygol yng nghyfeiriad gwariant aelwydydd yn chwarter olaf eleni, a chyda'r

posibilrwydd o wyro tuag at ddirwasgiad ar ddiwedd y flwyddyn hon. Amcangyfrifir bod y defnydd a wneir gan gartrefi / aelwydydd yn y DU wedi gostwng yn ail chwarter eleni, ac mae gwerthiannau manwerthu wedi bod yn gostwng ers haf 2021, gyda phrisiau cynyddol a chostau byw yn effeithio ar nifer y gwerthiannau.⁶³

Ar gyfer BBaCh yn y DU a Chymru bydd llai o ddiddordeb mewn gweld a yw allbwn economaidd yn dechnegol yn disgyn mewn dau chwarter yn olynol ond yn hytrach hyd a difrifoldeb dirwasgiad. Mae'n anochel bod yr amodau economaidd yn effeithio ar y galw gan BBaChau am gyllid a gyda'r adroddiad hwn yn datgelu llai o alw am gyllid allanol a rhai disgwyliadau o gynnydd mewn diffygion busnes. Mae benthycia i BBaCh yng Nghymru hefyd yn ymddangos fel pe bai'n gostwng drwy 2022.

Yn y cyd-destun economaidd hwn mae'n arwyddocaol bod Banc Datblygu Cymru yn chwarter agoriadol 2022/23 wedi gallu gwneud 122 o drafodion buddsoddi, a gyda'r rhain yn gysylltiedig â dros 850 o swyddi newydd a rhai wedi'u diogelu. Hefyd, roedd yn galonogol bod nifer y trafodion buddsoddi yn 2022/23 Ch1 ddim ond ychydig yn is na nifer y trafodion yn 2021/22 Ch3 a 2021/22 Ch2. Bydd angen dilyn y cynnydd o ran trafodion buddsoddi ar gyfer ail hanner y flwyddyn hon yn ofalus, yn ogystal ag i ba raddau y mae'r galwadau o du busnesau am gyllid yn newid o gyllid twf i gymorth cyfalaf gweithio yn yr amgylchedd busnes hynod ansicr hwn.

⁶² <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-summary-and-minutes/2022/september-2022>

⁶³ <https://www.ons.gov.uk/businessindustryandtrade/retailindustry/bulletins/retailsales/august2022>

Mae rhai ffigurau a adroddwyd yn yr Adroddiadau chwarterol yn newid yn eithaf cyflym. I'r darlennydd, mae'r atodiad hwn yn darparu dolenni gwe i'r ystadegau sy'n cael eu diweddarau'n aml fel y gellir cael diweddariadau cyn yr Adroddiad chwarterol nesaf.

Diweddariadau CDG y DU:

<https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpfirstquarterlyestimateuk/latest>

Dadansoddiad o farchnad lafur y DU:

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes>

Data marchnad lafur ranbarthol y DU:

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/datasets/nationallabourmarketsummarybyregions01>

Dirnad Economi Cymru
Economic Intelligence Wales

[banccatblygu.cymru](https://www.banccatblygu.cymru)
[developmentbank.wales](https://www.developmentbank.wales)

Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru ag enwau gan gynnwys y blaenlythrennau BDC / DBW. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo'n gyfan gwbl i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i rheoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Wales Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwch nad yw Banc Datblygu Cymru ccc nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu felly. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o endidau'r grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Mae siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc ar gael yn [banccatblygu.cymru](https://www.banccatblygu.cymru)